

ДОБРЫ ВЕЧАР

Добры вечар

1993 МАЙ 13 ЧАЦВЕР

№ 88 (523)

Цана 5 рублёў

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ ГАЗЕТА

СТАЛІЧНАЯ ХРОНІКА

ПА ПАВЕДАМЛЕННЯХ БЕЛАПАН, РІД, БЕЛІНФАРМ І ЎЛАСНЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ «ДВ»

ПОДГОТОВКА К СЪЕЗДУ БЕЛОРУСОВ МИРА — В ПОЛНОМ РАЗГАРЕ

Виктор ДЯТЛИКОВИЧ

Как известно, 8-10 июля этого года в Минске состоится съезд белорусов мира. 11 мая в Доме литератора прошла пресс-конференция, организованная рабочей группой ЗБС «Бацькаўшчына» по подготовке съезда и Министерством информации Республики Беларусь. Основной ее целью было информирование журналистов о подготовке к съезду.

По словам представителей рабочей группы, приглашения на участие в съезде были отправлены более чем по 280 адресам, и на сегодняшний день свое участие подтвердили белорусские диаспоры в США, Франции, Бельгии, Великобритании, Австралии, Аргентине и многих других странах. Так, только из Соединенных Штатов Америки ожидается приезд 240 человек. «Благодаря» такому многочисленному «десанту» из Америки представительство белорусов дальнего зарубежья на съезде намного превысит предполагаемое ранее количество из 300 человек. Около 300 гостей ожидается из республик бывшего СССР и Польши и чуть меньше — из самой Беларуси. Финансовое обеспечение съезда ведется по двум путям — спонсорство со стороны коммерческих структур, общественных и политических движений, партий, частных лиц и помощь со стороны государства.

На пресс-конференции журналисты были ознакомлены с предварительной программой съезда, а также с вопросами информационного обеспечения данного мероприятия.

□ КОРОТКО

НА НЕДАВНЕМ расширенном заседании коллегии Министерства обороны, в котором приняли участие Генеральный прокурор республики В.Шолодонов, министр внутренних дел генерал-лейтенант В.Егоров и другие ответственные лица из различных ведомств, представители общественных организаций, обстоятельно анализировался ход призывной кампании. На заседании отмечалось, что ограничение призывных ресурсов (по предварительным подсчетам, весной придет в армию 16—16,5 тысячи человек, а надо в два раза больше) затрудняет комплектование Вооруженных Сил. К тому же, как это ни прискорбно, год от года увеличивается число «отказников» от воинской службы. Вот лишь одна цифра: на 5 мая по повесткам на призывные участки без уважительных причин не прибыло более 2 тысяч человек. Принимаются меры как в центре, так и на местах к более организованному проведению весеннего призыва.

□ ИЗМЕНЕНИЯ В НАЛОГАХ

РАСКОШЕЛИВАЙТЕСЬ

Соб. инф. «ДВ».

В прошлом году сессия Мингорсовета приняла Положение о местных налогах и сборах. А на последнем заседании горисполкома было решено внести изменения и дополнения в это Положение.

Сейчас сбор на торговлю с транспортных средств взимается в таких размерах:

— при торговле с легкового автомобиля — 0,25 минимальной зарплаты,

— легкового автомобиля с прицепом — 0,4 минимальной зарплаты,

— грузового автомобиля (включая микроавтобусы) с грузоподъемностью до 1 тонны — 0,5 мин. зарплаты,

— грузоподъемностью от 1 до 5 тонн — 0.75 мин. зарплаты, от 5 до 10 тонн — одна минимальная зарплата, свыше 1 тонны — 1,5 мин.зарплаты.

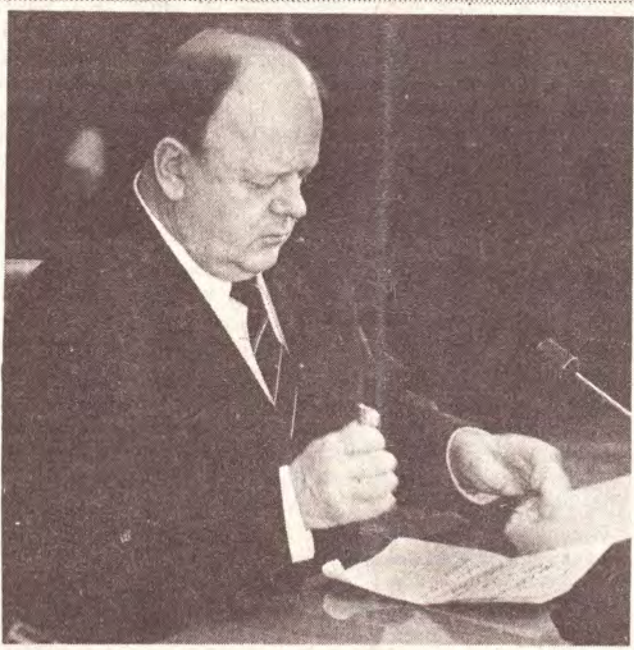
С владельцев собак ежемесячно будет взиматься такой сбор:

если собака в холке имеет до 40 см — 0,02 минимальной зарплаты, до 70 см — 0,05 мин. зарплаты, а свыше 70 см — 0,1 мин. зарплаты.

Неработающие пенсионеры, инвалиды I и II групп и другие нетрудоспособные граждане при отсутствии совместно проживающих трудоспособных членов семьи освобождаются от уплаты сбора за одну собаку.

Владельцы собак — жители частного сектора — освобождаются от уплаты сбора, если содержат одну собаку, которая не является источником получения дополнительного дохода.

СЛОВА ЗА ВАМІ, ШАНОЎНЫЯ СУАЙЧЫННІКІ!

Складаны час — складаныя праблемы. Адна з важнейшых — аб далучэнні Беларусі да Дагавора аб калектыўнай бяспецы і падрыхтоўцы гэтага пытання да разгляду на чарговай 12 сесіі парламента. Сёння Старшыня Вярхоўнага Савета Станіслаў Шушкевіч выказвае свае меркаванні па названай праблеме.

Чытайце! Думайце!

(Матэрыял змешчаны на 2-й старонцы «ДВ»).

КАЛЯНДАР

ЧАЦВЕР, 13 МАЯ (ТРАЎНЯ)

СОНЦА — 5.11/21.01

Даўжыня дня — 15.50.

МЕСЯЦ — апошняя квадра 15.20

усход 1.47/заход 11.16

ІМЯНІНЫ:

Праваслаўныя:

Даната, Ігната (Ігнація), Мікіты, Якуба (Якава, Іакава).

Каталіцкія:

Робэрта, Сэрваца, Юты.

Маці Божае Фацімскай.

НАРОДНЫ КАЛЯНДАР:

Цёплы вечар на Якава і зорная ноч — будзе цёплае лета і добры ўраджай.

«На Якуба грэе люба».

• ПАРТАКТЫЎ

МЫ — МІРНЫЯ ЛЮДЗІ
І без аніякага бронецягніка

УЛАСН.ІНФ.«ДВ».

Напярэдадні чарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь восем самых уплывовых палітычных партый і рухаў краіны (Аб'яднаная дэмакратычная партыя Беларусі, Беларускі народны фронт «Адраджэньне», Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада, Беларуская хрысціянска-дэмакратычная Злучнасць, Беларуская сялянская партыя, Нацыянальна-дэмакратычная партыя Беларусі, Партыя народнай згоды, Рух за дэмакратычныя рэформы) прынялі супольную заяву ў сувязі з тым, што «рэакцыйная большасць Вярхоўнага Савета распачала чарговую спробу заблакіраваць правядзенне рэферэндуму аб нейтралітэце».

У Заяве падкрэсліваецца, што гэтыя партыі падтрымліваюць прапанаванае на рэферэндум пытанне ў фармулёўцы Старшыні ВС С.Шушкевіча, а таксама патрабуюць адмены пастановы аб адмове ў правядзенні рэферэндуму, «якая груба парушыла правы і зняважыла волю 442 тысяч грамадзянаў Беларусі». Партыі заклікаюць вынесці на абавязковы рэферэндум пытанне аб датэрміновым роспуску ВС і нечарговых выбарах, якія павінны адбыцца не пазней сакавіка 1994 года.

Нагадаем, што, згодна з сацыялагічнымі апытаннямі, большасць грамадзян Беларусі выступаюць катэгарычна супраць любых ваенных саюзаў і страты краінай сваёй незалежнасці. Што адкажа ВС?

• ВСЕ ШЛО К ТОМУ

ПОЛКУ ОФИЦЕРОВ ЗАПАСА ПРИБЫЛО

Алесь ЛИПАЙ, Белапан.

ПРИКАЗОМ № 0499 министра обороны Беларуси Павла Козловского в запас уволен председатель Белорусского объединения военнослужащих Николай Статкевич.

Подполковник Н.Статкевич — кандидат технических наук, старший преподаватель Минского высшего военно-инженерного училища. Только что завершил работу над докторской диссертацией по вопросам военной техники и вооружений. Имеет около 20 лет календарной выслуги. В качестве председателя Белорусского объединения военнослужащих поставил свою подпись под заявлением демократических сил против присоединения Беларуси к Договору о коллективной безопасности стран СНГ, тем самым против Министерства обороны республики.

Уволен с формулировкой «За дискредитацию высокого звания офицера», которая употребляется очень редко при увольнении военнослужащих в запас. К примеру, даже разоблаченные при злоупотреблениях офицеры увольнялись в запас с более мягкой формулировкой — «несоответствие служебному положению». Применение в отношении Н.Статкевича статьи 61 лишает его многих прав — на приватизацию жилья, полученного во время военной службы, пользование санаториями и даже на выходное денежное пособие.

Между тем единственное обвинение, которое ему предъявлялось,— невыполнение приказа министра обороны о неучастии военнослужащих в общественно-политических организациях и нарушение соответствующего положения Закона о статусе военнослужащих. Однако выглядит странным обвинение в этом, сделанное до заключения министерства, которое осуществляет проверку соответствия деятельности БОВ в армии его юридическому статусу. Согласно Уставу, Белорусское объединение военнослужащих является неполитическим движением. Более того, сразу же после принятия Верховным Советом Беларуси поправки к Закону о статусе военнослужащих, которая запрещала их участие в общественно-политических организациях, Исполнительная рада БОВ, чтобы избежать увольнений членов объединения из армии, приостановила членство в БОВ кадровых военных до совершенствования юридического статуса этой организации. Всех, кроме председателя объединения Н.Статкевича — прежде всего, наверное, из моральных соображений.

Правда, при увольнении Н.Статкевича все-таки использовался документ, в котором якобы подтверждается политический характер деятельности БОВ. Это «Заключение о законности деятельности БОВ», подписанное одним из начальников отдела Прокуратуры республики. Но, как заявил в беседе с заместителем Минской городской организации БОВ Анатолием Гуриновичем Генеральный прокурор Беларуси Василий Шолодонов, использование некоторых заключений по этому вопросу от имени прокуратуры неправомерно.

Руководство БОВ считает, что в данном случае имеет место фальсификация.

□ НА СЕСІІ МІНГАРСАВЕТА

НАС ШТРАФАНУЦЬ ЦЯПЕР ПА-НОВАМУ

УЛАСН.ІНФ.«ДВ».

Пачала сваю работу чарговая XII сесія Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў. На яе разгляд вынесены і зацверджаны пытанні, важнейшымі з каторых падаюцца «Справаздача аб рабоце выканкама Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў за 1992 год», «Аб парадку і межах распараджэння дзяржаўнай маёмасцю, якая знаходзіцца ў камунальнай уласнасці г.Мінска», а таксама «Аб зацвярджэнні штрафаў, якія прадугледжаны Кодэксам аб адміністрацыйнай адказнасці...»

І натуральным уяўляецца, што сесія адразу ж пасля прыняцця парадку дня ўзялася за абмеркаванне работы выканаўчага камітэта. З дакладам выступіў старшыня гарсавета і гарвыканкама Аляксандр Герасіменка. Ён падрабязна, наколькі дазваляў рэгламент, спыніўся на выніках дзейнасці гарадской выканаўчай улады, распавёў пра прыярытэтныя і перспектыўныя напрамкі дзейнасці ў будучым. Зрэшты, пераказваць даклад для нашых чытачоў — справа няўдзячная, бо праз колькі дзён вы будзеце мець магчымасць прачытаць яго на нашых старонках.

Даклад быў выслуханы з цікавасцю і горача абмеркаваны, але да прыняцця адпаведнай пастановы справа так і не дайшла. Праект яе адпраўлены на дапрацоўку.

Не меншую актуальнасць, асабліва для нашых чытачоў-гараджан, набыло другое пытанне, якое разглядала сесія, а менавіта новыя памеры штрафаў за адміністрацыйныя правапарушэнні. Смеху варты, для прыкладу, сённяшні штраф за безбілетны праезд у грамадскім транспарце ў памеры 25 (!) рублёў. Новыя правілы прывяжуць суму штрафаў да мінімальнай заработнай платы і стануць непадуладнымі інфляцыі.

Дэпутаты прынялі адпаведную пастанову, згодна з якой новыя памеры штрафаў павінны ўступіць у дзеянне з 1-га чэрвеня. Па закону, грамадзяне павінны мець час для азнаямлення з правіламі, а таму раім купляць «Добры вечар» — у бліжэйшых нумарах змены ў Кодэксе аб адміністрацыйных правапарушэннях будуць апублікаваны на нашых старонках.

Цікава, між тым, што шэраг пунктаў пастановы не набраў патрэбнай колькасці галасоў. Так, для прыкладу, дэпутаты адправілі на дапрацоўку пункт, які прызначаў пакаранне за гандаль і абмен замежнай валюты. Але ненадоўга, і камароўскім валютчыкам якраз хопіць часу, каб падумаць, у якую іншую галіну бізнесу ўкладаць свае грошы і намаганні.

Камароўка згадвалася на сесіі і яшчэ раз — падчас разгляду дзейнасці камісіі, утворанай па дэпутацкаму запыту В.Андрыянавай. Камісія займалася гандлем тварожнасырковай прадукцыі мінскіх малаказаводаў, і ў прыватнасці, махінацыямі з глазураванымі сыркамі. Многа цікавых звестак атрымалі народныя дэпутаты, але пра гэта, а таксама пра разгляд іншых пытанняў парадку дня чытайце ў допісах нашага карэспандэнта з гарадскога парламента на наступным тыдні, калі сесія працягне сваю работу.

ОБ ЭТОМ ГОВОРЯТ

КРИМИНАЛ

УБИЙСТВО БИЗНЕСМЕНА

ПРЕСС-ЦЕНТР УВД

СЕРГЕЙ РАЧИЛО

С САМОГО раннего утра 12 мая телефон пресс-центра УВД Мингорисполкома, что называется, разрывался. Звонили журналисты городских и республиканских газет с просьбой дать подробную информацию об убийстве, которое произошло во вторник утром на проспекте Машерова. Удивительно, звонившие сами до мельчайших подробностей излагали свои версии убийства генерального директора концерна «Коминвест» Александра Л. И просили их подтвердить.

Ясное дело, любой печатный орган стремится всеми способами, не взирая ни на что, первым опубликовать сенсационное сообщение. А это, порой, достаточно сильно затрудняет работу многих работников следственно-оперативных подразделений. Поэтому убедительная просьба к корреспондентам — не спешите с выводами в своих выступлениях и публикациях. Дайте возможность не только следователям спокойно во всем разобраться и докопаться до истины, но и сыщикам, представителям других служб милиции выявить и задержать виновника (виновников?) трагедии, который наверняка использует ваши заметки как путеводитель...

Не сомневайтесь, как только будет внесена ясность в это дерзкое преступление, мы тотчас расскажем читателям обо всем.

Что касается убийства — да, оно действительно имело место. Да, вблизи места трагедии найдено и предполагаемое орудие преступления. Об этом факте, кстати (да простят журналисты за выражение), вы совершенно напрасно «жужжите» налево и направо. И здесь существует масса версий и предположений.

Словом, есть старая и мудрая поговорка насчет «батьки в пекло». По-моему, актуальности она не потеряла и по сей день.

ВЕРСІЯ «ДВ»

ІВАН КАХНОВІЧ, «ДВ».

АДРАЗУ агаворымся, што яна, безумоўна, не прэтэндуе на абсалютную ісціну і абапіраецца не на афіцыйныя крыніцы.

Дык вось, па нашых звестках, у аўторак, недзе каля 10 гадзін раніцы, на праспекце Машэрава здарылася трагедыя. Калі старшыня Праўлення канцэрна «Камінвест» Аляксандр Лісьнічук у суправаджэнні свайго целаахоўніка выйшаў з офіса, прагучаў стрэл. Як высветлілася пазней, куля трапіла пацярпеўшаму ў грудзі. Целаахоўнік даставіў свайго шэфа ў бальніцу, дзе ўрачы тры гадзіны змагаліся за жыццё Аляксандра Лісічука. Яны зрабілі ўсё, што маглі, але ж... Памёр малады, трыццаціпяцігадовы энергічны чалавек. Каму ён «мяшаў», хто спакусіўся на яго жыццё? Безумоўна, адказ на гэтыя пытанні зможа даць толькі даследаванне. Але, пэўна, ніхто не сумняваецца, што забойства было не выпадковае, і замешаны тут не дылетанты. Зразумела, гэтае здарэнне выклікала вялікі рэзананс, для нашай рэспублікі яно першае такога роду. Толькі ці апошняе? Надта ж звыклымі сталі падобныя стрэлы ў суседняй Расіі, напрыклад. Але пачакаем паведамленняў з афіцыйных крыніц. Мы абавязкова будзем трымаць сваіх чытачоў у курсе падзей.

• РАЁННЫЯ ЗВЕСТКІ

НАСКОКАМ ПРАБЛЕМУ НЕ ВЫРАШЫЦЬ

УЛ.ІНФ. «ДВ».

25 мая адбудзецца пасяджэнне прэзідыума Маскоўскага райсавета народных дэпутатаў, на якім гутарка пойдзе аб выкананні рашэнняў 6-й сесіі 7-га склікання. А менавіта — аб стане і мерах па паляпшэнню эканамічнай сітуацыі, а таксама аб якасці прадуктаў харчавання і пітной вады ў раёне. Рыхтуе гэта пытанне пастаянная дэпутацкая камісія па экалогіі.

У павестку дня чарговай сесіі будзе ўнесена пытанне аб рабоце райвыканкама і грамадскіх фарміраванняў раёна па сацыяльнай абароне ветэранаў вайны і працы, пенсіянераў, інвалідаў і мнагадзетных сем'яў. Перш чым праект рашэння будзе разгледжаны на сесіі, ён павінен прайсці доўгі шлях ад распрацоўкі ў дэпутацкіх камісіях — з аднаго боку і ў службах выканкама — з другога. Потым сумеснымі намаганнямі абодва бакі прадставяць свае варыянты на прэзідыум райсавета. Механізм здаецца простым толькі на першы погляд, бо ўзнятая праблема вельмі сур'ёзная, каб вырашаць яе з наскоку.

Службы райвыканкама: па сацыяльнаму забеспячэнню насельніцтва, ахове здароўя, народнай адукацыі — павінны былі ў тэрмін да 10 мая падрыхтаваць свае прапановы па сацыяльнай абароне людзей. Што яны і зрабілі. Зараз ідзе іх апрацоўка і абагульненне з прапановамі дэпутацкіх камісій. Але апошняе слова прагучыць на сесіі, якая запланавана на чэрвень.

• ЧТО ОСТАЕТСЯ ДЕЛАТЬ

«ОН ДОЛЖЕН УМЕРЕТЬ». ТАК СЧИТАЕТ ДОЧЬ ПОГИБШЕЙ

Виктор ФЕДОРОВИЧ.

Во вторник (11 мая) в Минском городском суде завершился четвертый день слушания дела Николая Сребняка, обвиняемого в умышленном убийстве при отягчающих обстоятельствах и ряде нападений на женщин. За это время в суде дали показания подсудимый, потерпевшие, свидетели, были просмотрены видеодокументы следствия.

По версии Сребняка, развод с женой, которую он якобы очень любил, привел его к потере контроля над собой. А потому он бродил по вечерам в районе улиц Ангарской и Герасименко и в каждой женщине видел «свою Наташу», приближался, разворачивал к себе лицом, а что было дальше — не помнит. Следует заметить, показания в суде заметно отличались от показаний во время следствия. Видеозапись следственного эксперимента служит веским аргументом не в пользу Сребняка. В сентябре прошлого года он точно указал места нападений, подробности, в том числе и той роковой ночи с 27 на 28 мая, когда с разницей в два часа совершил два последних нападения, одно из которых закончилось трагически для 47-летней женщины.

Согласно действующему законодательству, суд вправе определить Н.Сребняку срок заключения от 8 до 15 лет либо приговорить к смертной казни.

Дочь погибшей считает, что убийца ее матери не имеет права жить...

Гарачы тэлефон

ДЗЯКУЙ вам, паважаныя чытачы «ДВ», што з ахвотаю адгукнуліся на нашу новую рубрыку. І хаця, будзем шчырымі, «Тэлефон» пакуль не расплавіўся ад гарачыні, але пытанняў паступае шмат. Многія з іх носяць даведачны характар: накшталт, адказаць, дзе знаходзіцца тая ці іншая ўстанова; або, куды звярнуцца са сваёю праблемаю і г.д. Па меры магчымасці падказваем, накіроўваем. Нямала людзей звоніць, каб расказаць аб сваіх «балячках», цяжкасцях у жыцці. Выслухоўваем, спачуваем, спадзяёмся, што хоць гэтым можам «аблегчыць» душу чалавеку. Частка званкоў патрабуе больш глыбокай «прапрацоўкі», часу на вырашэнне. Не хвалюйцеся, мы памятаем пра іх. Калі не можам адказаць — накіроўваем свае запыты ў адпаведныя інстанцыі.

Сёння ж мы даём адказы на некаторыя тэрміновыя пытанні.

Двойчы званіла адна жанчына наконт лячэння ад алкагалізму па метаду Данской і Даўжэнкі.

Падказваем, што дапамогу тут можа аказаць *спецыялізаваная наркалагічная* **амбулаторыя ананімнага лячэння. Тут карыстаюцца навейшымі методыкамі, у тым ліку і кадзіраваннем па метаду Даўжэнкі, прымяняецца і медыкаментознае лячэнне, іголкаўколванне, лазерапунктура і іншыя працэдуры. Знаходзіцца амбулаторыя па адрасу:** *вул. Някрасава, 22, корпус 1. Тэлефон: 32-31-03.* **Звяртацца можна ўвесь дзень.**

Некалькі чалавек цікавіліся лёсам «восьмага канала» на тэлебачанні.

Пакуль і мы не можам праясніць сітуацыю. Конкурс, які быў аб'яўлены яшчэ напачатку года, 15 мая заканчваецца. Вядома, што прэтэндэнтаў на эфір хапае, прычым, «заявіліся» канкурсанты не толькі з Мінска, але і з іншых гарадоў. Будзем спадзявацца, што аўтарытэтнае і кампетэнтнае журы аператыўна разбярэцца ў сітуацыі і канал зноў выйдзе «на экран».

На гэтым, бадай, усё. Мы будзем старацца аператыўна трымаць з вамі сувязь. А пакуль яшчэ раз паўтараем нумар «гарачага тэлефона»: 68-26-93.

• ФУТБОЛ

СОЧИНЕНИЕ НА ЗАДАННУЮ ТЕМУ

ИВАН КАХНОВИЧ.

Если мысленно представить каждый матч в виде листа бумаги, то футболисты, выходя на поле, пишут свое произведение. А точнее, сочинение, тема которого — победа. Вчерашний вечер был «богатым» на футбол, поэтому болельщикам предоставилась возможность и оценить «творения», и насладиться мастерством авторов.

Впрочем, те, кто смотрел встречу олимпийских сборных Беларуси и Молдовы, наверняка, были разочарованы. И не только поражением нашей команды. Точнее, дело не столько в счете, сколько в содержании игры. Здесь белорусские олимпийцы выглядели очень бледно. Складывалось впечатление, что перед нами не команда, а случайно организовавшиеся пляжные игроки. Вроде по отдельности каждый что-то умеет, а вместе — ничего не получается. И результат — по игре. Хотя гол был забит всего один — на 23-й минуте его с пенальти провел Ион Тестемицяну. Шансы изменить результат были у обеих команд, причем гости были даже ближе к успеху, но счет так и остался неизменным — 1:0 в пользу молдован.

А на «Уэмбли» состоялся матч, в котором должен был участвовать московский «Спартак». Остается только сожалеть — какой бы получилась в таком случае финальная встреча на Кубок обладателей Кубков! Ибо, по сути, матч «Парма» — «Антверпен» напоминал игру в «кошки-мышки», где итальянцы ради собственного удовольствия «баловались» с соперником. Впрочем, бельгийцы тоже, хотя и не очень искусные, но зубастые ребята, что не раз доказывали. Но на этот раз фортуна улыбнулась им только однажды, когда через 3 минуты после пропущенного уже в самом начале матча гола (отличился капитан «Пармы» Минотти) счет сравнял Северейнс. Однако затем Мелли, а в конце игры Куоги провели еще два мяча. Победа «Пармы» — 3:1 — красивая и заслуженная. Именно от таких игр, где торжествует мастерство и вдохновение, получаешь удовольствие.

СТАНІСЛАЎ ШУШКЕВІЧ: «ЦІ ПАДТРЫМЛІВАЕЦЕ ВЫ НЕЙТРАЛІТЭТ БЕЛАРУСІ, ЯКІ ПРАДУГЛЕДЖВАЕ АДМАЎЛЕННЕ АД УСТУПЛЕННЯ РЭСПУБЛІКІ Ў ВАЕННЫЯ І ВАЕННА-ПАЛІТЫЧНЫЯ САЮЗЫ?»

З такім пытаннем звяртаецца Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі да грамадзян рэспублікі.

Паважаныя суайчыннікі! Сітуацыя дыктуе неабходнасць звярнуцца да вас, да вашага розуму, да вашай разважлівасці. Давайце адкінем ідэалагічныя прыхільнасці, камандную адданасць і амбіцыёзнасць і памяркуем пра лёс нашай Айчыны. Пра лёс Беларусі, якой гісторыя прадаставіла шанц стаць самастойнай дзяржавай, здольнай клапаціцца пра заможнасць сваіх грамадзян, быць гасціннай да сяброў з замежжа.

1.ВЫБАР ШЛЯХУ, ЯБО ЯК НЕ ЗГУБІЦЬ БЕЛАРУСЬ

У міжнародных адносінах зараз адбываецца карэнны зрух, змяняюцца фактары, ад якіх залежыць трываласць і гістарычная перспектыва любой краіны. Раней месца дзяржавы ў свеце вызначалася перш за ўсё яе ваеннай сілай, сёння — здольнасцю да стабільнага эканамічнага развіцця, якасцю прыроднага асяроддзя, інакш кажучы — узроўнем яе экалагічнай бяспекі, тым, як дзяржава здольна гарантаваць асноўныя правы сваіх грамадзян.

Беларусь упершыню набыла гістарычную магчымасць пазбавіцца ад фатальнай ролі быць фарпостам і полем бою для высвятлення адносін іншых дзяржаў. Цана, якую ў мінулым плацілі беларусы за чужыя інтарэсы, вымяралася тысячамі і мільёнамі жыццяў. Трагедыя другой сусветнай вайны дагэтуль застаецца ў памяці кожнай беларускай сям'і, балюча закрануў нас і цяжкі афганскі сіндром. Менавіта таму сваю незалежнасць беларускі народ цесна ўвязвае з міратворчымі імкненнямі.

Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, прынятая 27 ліпеня 1990 года, была крыкам душы, які адначасова вырваўся з вуснаў і камуністаў, і апазіцыі, і тых, хто не вызначыў сваю палітычную прыхільнасць. Яна азначыла мэтавую знешнепалітычную накіраванасць рэспублікі: стварэнне нейтральнай, бяз'ядзернай дзяржавы. Стратэгічны курс знешняй палітыкі рэспублікі — няўдзел ва ўзброеных канфліктах (войнах), у ваенных і ваенна-палітычных саюзах — быў пакладзены ў аснову дактрыны нацыянальнай бяспекі, якая прадугледжвае «дастатковасць абароны, суадносна́й з узроўнем ваеннай пагрозы...»

На момант прыняцця Дэкларацыі аб суверэнітэце імкненне да статуса нейтральнай дзяржавы было ўсяго толькі заявай аб палітычных намерах. Але пасля таго, як дакументу ў жніўні 1991 года быў нададзены статус Канстытуцыйнага закона, гэта імкненнеператварылася ў фундаментальны прынцып. Такая пазіцыя была станоўча ўспрынята і сусветным супольніцтвам.

Наша рэспубліка, па сутнасці, мае справу з цалкам вызначаным, добраахвотна ўзятым на сябе міжнародным абавязацельствам будаваць нейтральную дзяржаву. У сучасным міжнародным праве дастаткова выразна праглядаюцца імператыўныя палажэнні, у сілу якіх дзяржава не мае права адвольна мяняць сваю палітыка-прававую арыентацыю адносна сусветнага згуртавання без вельмі важкіх прычын, **без карэннага змянення абставін на міжнароднай арэне.** Іншымі словамі: усялякі перагляд канцэпцыі нацыянальнай бяспекі павінен быць звязаны са змяненнем узроўню ваеннай пагрозы.

Якія ж змены ў блізкім і далёкім замежжы выклікалі ініцыятыўныя прапановы па перагляду знешнепалітычнай арыентацыі Беларусі, у прыватнасці, па далучэнню да Дагавора аб калектыўнай бяспецы СНД?

Аналізуючы знешнепалітычнае становішча Беларусі, можна з упэўненасцю адзначыць, што яно фактычна не мела змен. Рэспубліка працягвае падтрымліваць добрасуседскія адносіны з Расіяй, Украінай, Літвой, Латвіяй і Польшчай. Ніводная з гэтых краін сёння не з'яўляецца агрэсіўным бокам у адносінах да Беларусі. Такім чынам, відавочна, **што знешнепалітычныя ўмовы** не з'яўляюцца прычынамі змянення ваенна-стратэгічнага курсу і іх трэба шукаць **унутры рэспублікі.**

На думку партыі большасці ў парламенце, мэтазгоднасць удзелу Беларусі ў сістэме калектыўнай бяспекі Садружнасці абумоўліваецца шэрагам палітычных і эканамічных абставін. Яны сфармуляваны ў выступленнях Старшыні Савета Міністраў В.Кебіча, міністраў замежных спраў і абароны П.Краўчанкі і П.Казлоўскага, народных дэпутатаў А.Лукашэнкі, М.Грыба, Л.Прывалава, Дз.Булахава, Я.Бачарова, І.Цярэшкі, В.Сарокіна, В.Паўлава, В.Сінчыліна, І.Жыдзіляева, А.Авечкіна, М.Лакцішына, А.Вайцешыка, М.Мачуленкі, П.Пракаповіча, А.Мардашова, А.Цішкевіча, Б.Гетца, Г.Казлова, кіраўнікоў прадпрыемстваў М.Лаўрыновіча, А.Санчукоўскага, В.Ганчарова. Давайце іх сістэматызуем і прааналізуем.

2. АРГУМЕНТЫ: «ЗА» І «СУПРАЦЬ»

Усе аргументы «за» ўступленне Беларусі ў сістэму калектыўнай бяспекі СНД можна ўмоўна падзяліць на тры групы: палітычныя, эканамічныя, ваенныя.

Палітычны аспект

Аргумент 1. «У міжнароднай практыцы дакладна не вызначаны статус нейтралітэту. Усе краіны, якія яго раней абвясцілі, імкнуцца ўступіць у тыя або іншыя ваенна-палітычныя блокі».

З гэтым нельга пагадзіцца. У свеце існуе некалькі мадэлей суверэнітэту, што дазваляе Беларусі распрацаваць свой, найбольш прымальны для інтарэсаў рэспублікі варыянт з улікам вопыту еўрапейскіх краін.

Такая аўтарытэтная нейтральная дзяржава, як **Швецыя** разумее пад нейтральным статусам палітыку «недалучэння да блокаў у мірны час з мэтай захавання нейтралітэту ў выпадку вайны». Гэта значыць, каб зберагчы сябе на працягу 180 гадоў ад усіх сусветных войнаў, пачынаючы ад войнаў Напалеона, Швецыя ўвесь гэты час **не ўваходзіла ні ў адзін ваенны саюз.** Варта адзначыць, што дзякуючы менавіта гэтаму яна змагла дабіцца выключнага эканамічнага і сацыяльнага росквіту.

Зразумела, што сама па сабе дэкларацыя нейтралітэту такога статусу краіне не надае. Ён павінен быць прызнаны міжнароднай супольнасцю: перш за ўсё вялікімі дзяржавамі і суседзямі. Формы пры гэтым могуць быць розныя. У выпадку **Швейцарыі і Аўстрыі** гэта зроблена ў міжнародных пагадненнях, якімі іх нейтралітэт гарантуецца афіцыйна. Нейтралітэт Швецыі — гэта нейтралітэт «дэ-факта», заснаваны на дакладна вызначанай волі, дастатковай абароне і практычным вопыце многіх дзесяцігоддзяў, якія даюць партнёрам і суседзям права верыць, што Швецыя хоча нейтралітэту і гатова яго бараніць.

Яшчэ адзін варыянт нейтралітэту — **фінскі.** Ён грунтуецца на заяве самой краіны і на прызнанні дзвюх вялікіх дзяржаў — СССР і ЗША.

Што да быццам бы маючага месца імкнення нейтральных дзяржаў да ўступлення ў ваенныя саюзы, то гэта не зусім так. **Швецыя, Фінляндыя і Аўстрыя** вядуць нялёгкія перамовы аб далучэнні да Еўрапейскай Супольнасці. Усе гэтыя дзяржавы дамагаюцца асобага статуса для сябе ў пытаннях абароны і знешняй палітыкі. Урад Фінляндыі, напрыклад, настойвае на тым, што ў ЕС «Фінляндыя будзе працягваць сваю нейтральную палітыку, у аснове якой ляжыць няўдзел у ваенных блоках і абарона сваімі сіламі». Гэтак жа выказвае пазіцыю Швецыі яе міністр абароны: «Поўную адказнасць за абарону нашай краіны нясём толькі мы самі, і разам з тым мы не збіраемся абараняць нікога іншага, акрамя Швецыі». Нагадаю, гаворка ідзе аб уваходзе толькі ў ЕС — саюз **эканамічны,** а не ваенны. Тым не менш, Швецыя нават не падпісала першага пагаднення ў ЕС — аб стварэнні так званай «еўрапейскай эканамічнай прасторы», а прадстаўнік Аўстрыі на перамовах заяўляе, што Аўстрыя і без ЕС выжыве.

Ды і наогул не трэба спяшацца перабольшваць тэмпы заходнееўрапейскай інтэграцыі. Па Маастрыхцкаму дагавору невядома, калі ён пачне дзейнічаць. Да таго ж у Францыі, якая была адным з найбольш заўзятых ініцыятараў ЕС, перамога на выбарах партый цэнтра і правых дае падставы чакаць ад новага ўрада імкнення да прыярытэту нацыянальных інтарэсаў над агульнаеўрапейскімі. Такім чынам, ніхто з сапраўды нейтральных дзяржаў не мае намеру на злом галавы бегчы пад абарону НАТА. Так, напрыклад, пры перамовах аб далучэнні да эканамічных аб'яднанняў прэм'ер-міністр **Швецыі** падкрэслівае: «гаранты нашай бяспекі мы павінны захоўваць у сябе». **Швецыя** не мае намеру дапусціць на сваю тэрыторыю іншаземныя войскі і ваенныя базы, не ўдзельнічае ні ў якіх аператыўных ваенных планах на прылягаючых да яе тэрыторыях, не заключае ніякіх пагадненняў, якія б маглі прымусіць да ўдзелу ў ваенных дзеяннях, пачатых іншай краінай без яе згоды.

Фінляндыя вызначае свой нейтралітэт як «імкненне заставацца па-за супярэчнасцямі вялікіх дзяржаў». Яна праводзіць нейтральную палітыку ў ваеннай сферы, мэтай якой з'яўляецца «забеспячэнне тэрытарыяльнай еднасці Фінляндыі ў мірны час і ва ўмовах вайны; непрадастаўленне сваёй тэрыторыі іншай дзяржаве для агрэсіі супраць якой-небудзь трэцяй дзяржавы; захаванне існуючай у Фінляндыі палітычнай, эканамічнай і юрыдычнай сістэмы».

Аналагічныя прынцыпы маглі б быць закладзены ў падмурак канцэпцыі нацыянальнай бяспекі Беларусі.

Аргумент 2. «Далучыўшыся да сістэмы калектыўнай бяспекі, Беларусь пойдзе да нейтральнасці шляхам Фінляндыі, якая таксама ў 1948 годзе заключыла Дагавор аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемадапамозе з Савецкім Саюзам».

Эканамічныя рэаліі ставяць Беларусь у становішча, пры якім яна проста абавязана мець асаблівы характар адносін з Расіяй. Такі ж, як у свой час мела Фінляндыя з СССР. Таму ў нас з Расіяй падпісаны цэлы пакет дакументаў, у тым ліку і Пагадненне аб каардынацыі дзейнасці ў ваеннай галіне, дзе падрабязна рэгламентаваны праблемы ўзаемных палітычных і матэрыяльна-тэхнічных абавязацельстваў. Нядаўняя ратыфікацыя Вярхоўным Саветам Расійскай Федэрацыі менавіта гэтага Пагаднення, а не Дагавора аб калектыўнай бяспецы, дазваляе выказаць меркаванне, што Расія мае намер будаваць свае адносіны з Беларуссю на двухбаковай, а не на шматбаковай аснове. Дарэчы, **Фінляндыя** была звязана з СССР таксама двухбаковымі абавязацельствамі, **а ў сістэму калектыўнай бяспекі Арганізацыі Варшаўскага дагавора не ўваходзіла.**

Аргумент 3. «Палітыка нейтралітэту прывядзе да самаізаляцыі Беларусі».

Свабода дзеянняў нейтральнай дзяржавы настолькі вялікая, што Фінляндыя і Швецыя ўдзельнічаюць не толькі ў палітычных, але і ў ваенных дзеяннях ААН. Нейтральны статус дапамагае ім узмацняць свой міжнародны аўтарытэт. А Швейцарыя, якая хоць і не з'яўляецца членам ААН, трымае на сваёй тэрыторыі шмат міжнародных арганізацый і такім чынам набыла выключную павагу ў свеце. Такое наўрад ці здарылася б, каб яна ўваходзіла ў нейкі ваенны блок.

Аргумент 4. «У перыяд перадзелу сусвету на сферы ўплыву, які адбываецца ў выніку распаду СССР, змянілася ваенна-палітычная сітуацыя ў Еўропе, узніклі ачагі напружанасці, ствараюцца новыя ваенныя структуры, ваенны патэнцыял Польшчы перамяшчаецца да межаў Беларусі, пашыраюцца сферы ўплыву НАТА і г.д. Таму ў Рэспубліцы Беларусь няма гарантый знешняй бяспекі.

Гаварыць сёння аб ваеннай пагрозе для Беларусі, ведаючы, якую падтрымку аказвае ёй сусветнае супольніцтва, проста бессэнсоўна. Свае прапановы гарантый у дапамозе на выпадак агрэсіі нам ужо накіравалі Расія, Англія і ЗША.

На будучае ж трэба ўвязваць пытанні ратыфікацыі дагавораў аб скарачэнні звычайных узбраенняў у Еўропе і стратэгічных наступальных узбраенняў, аб статусе бяз'ядзернай дзяржавы з калектыўнымі гарантыямі бяспекі Рэспублікі Беларусь з боку Расіі і НАТА. Гэта — справа як Вярхоўнага Савета, так і МЗС.

Дзіўна, што сярод аргументаў у падтрымку неабходнасці падпісання Дагавора аб калектыўнай бяспецы з боку адказных армейскіх чыноў гучаць абвінавачванні ў адрас Польшчы. Маўляў, яна сцягвае войскі да межаў Беларусі і нібыта стварае пагрозу. Відаць, сёй-той забыўся, што ў час існавання Варшаўскага дагавора большая частка польскага войска знаходзілася на заходняй граніцы. Цяпер жа палякі імкнуцца размясціць свае арміі больш раўнамерна, пакінуўшы на захадзе каля 40 працэнтаў, у цэнтры і на ўсходзе — па 30 працэнтаў войскаў. На нечарговай 11 сесіі Вярхоўнага Савета прадстаўнікі Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь бачылі ў Польшчы патэнцыяльнага праціўніка, а ўжо праз дзесяць дзён падпісалі з яе Міністэрствам Нацыянальнай абароны Пагадненне аб двухбаковых кантактах у ваеннай галіне на пяць гадоў.

Аргумент 5. «Наш нейтралітэт ніхто не прызнаў!»

Па-першае, нельга прызнаць тое, чаго няма. Па-другое, калі будзем так непаслядоўна сябе паводзіць, дык ніхто і не прызнае, бо прызнаваць не будзе чаго. І трэцяе: паслядоўнасць нашых крокаў да нейтралітэту і ў рэшце рэшт яго дасягненне дасць падставы суседзям — і ў першую чаргу краінам — пастаянным членам Савета Бяспекі ААН — пацвердзіць такое прызнанне. Зразумела, што гэтаму павінна садзейнічаць і доўгатэрміновая асэнсаваная работа нашага дыпламатычнага корпуса.

Эканамічны аспект

Аргумент 6. «Без далучэння да Дагавора аб калектыўнай бяспецы СНД немагчыма ўмацаванне эканамічнага саюза з Расіяй і іншымі краінамі СНД».

Па звестках з Міністэрства замежных спраў Расійскай Федэрацыі, да любога рашэння нашага парламента па калектыўнай бяспецы ў Расіі аднесліся б з паразуменнем. У Маскве лічаць, што далучэнне да дагавора — унутраная справа кожнай дзяржавы. Нават калі б беларускі парламент прыняў адмоўнае рашэнне, эканамічнае супрацоўніцтва Расіі і Беларусі ўмацоўвалася б у рамках СНД і на падставе заключаных двухбаковых пагадненняў.

Хто ж з кіраўнікоў краін-стваральнікаў Садружнасці заяўляе, што, не далучаючыся да калектыўнай бяспекі, Рэспубліка Беларусь губляе палітычны давер пры заключэнні эканамічнага Саюза? Ельцын? Вось яго словы: «Расія не ўмешваецца ва ўнутраныя справы Беларусі. Кіраўніцтва РФ не выстаўляе ў якасці абавязковай умовы эканамічнага саюза — саюз ваенны». Ці Краўчук, выклаўшы сваю канцэпцыю стварэння зоны бяспекі ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе? Яе мэта — «запоўніць вакуум у гарантаванні бяспекі, які склаўся ў рэгіёне з-за геапалітычных змен, без арганізацыі якіх бы там ні было шматбаковых структур».

Дарэчы, Швейцарыя, Швецыя, а ў апошнія дзесяцігоддзі і Фінляндыя — невялікія дзяржавы, суразмерныя з Беларуссю — дзякуючы **менавіта свайму нейтралітэту** змаглі развіваць гандлёвыя сувязі з членамі розных блокаў і менавіта таму выбіліся ў лік найбольш развітых краін.

Аргумент 7. «Уваходжанне ў сістэму калектыўнай бяспекі дапаможа прамысловасці Беларусі выйсці з эканамічнага крызісу».

На гэты фактар спасылаюцца прадстаўнікі ВПК, якія звязваюць падпісанне дагавора з паляпшэннем эканамічнага стану сваіх прадпрыемстваў. Але рэчаіснасць сведчыць, што нават калі ўсе вайсковыя цэхі пачнуць працаваць на поўную магутнасць, народнай гаспадарцы Беларусі гэта будзе як, прабачце, мёртваму прыпарка. Бо нават у больш-менш стабільным 1991 годзе ВПК выконваў аб'ём работ на суму 8,5 мільярда рублёў, што складала ўсяго 11,9 працэнта ад аб'ёма агульнарэспубліканскай вытворчасці. Між іншым, на астатніх прамысловых прадпрыемствах сёння становішча не лепшае, чым у ВПК. З 1991 года аб'ём вытворчасці ў рэспубліцы знізіўся на 34 працэнты. Таму, каб выйсці з крызісу, нам трэба шукаць не ваенныя саюзы, а інтэнсіўна і рашуча праводзіць эканамічныя рэформы.

Ваенны аспект

Аргумент 8. «За 70 год склалася надзейная сістэма бяспекі і не трэба яе разбураць».

Яна ўжо разбурана. Дзе Варшаўскі дагавор? Дзе Заходняя група войск, Прыбалтыйская і Закаўказская ваенныя акругі? Расія вымушана гэту сістэму ствараць занава.

Аргумент 9. «Юнакі-беларусы не будуць ваяваць і гінуць за межамі рэспублікі, бо Дагавор аб калектыўнай бяспецы Беларусь падпіша з агаворкамі».

Вельмі шкада, што большасць нашых парламентарыяў ухапілася менавіта за гэтыя агаворкі, як за выратавальную саломінку. Нават не ўлічылі, што міністр юстыцыі Рэспублікі Беларусь Л.Дашук адназначна заявіў: «Дагавор адкрыты для далучэння ўсіх зацікаўленых дзяржаў, **падзяляючых яго мэты і прынцыпы** (арт. 10 Дагавора). Такім чынам, далучэнне да Дагавора з якімі-небудзь агаворкамі выключана». Праўда, можна ўнесці папраўкі, але ўжо пасля падпісання рэспублікай дакумента і са згоды ўсіх удзельнікаў (ч. II, арт. 10 Дагавора). Як бачым, калі тая ж Арменія, якая, дарэчы, адной з першых ратыфікавала дагавор, скажа «не» беларускім агаворкам, мы будзем вымушаны пасылаць нашых хлопцаў ваяваць за чыесьці інтарэсы. А гарачых кропак сёння хапае. Толькі пачынаючы з 1991 года на тэрыторыі былога СССР у міжнацыянальных канфліктах загінула людзей у адзінаццаць разоў болей, чым за 10 гадоў вайны ў Афганістане!

Некаторыя, у тым ліку прадстаўнікі Міністэрства замежных спраў рэспублікі, прапаноўваюць падпісаць Дагавор і не выконваць, а назіраць да моманту яго ратыфікацыі, як усё абернецца. Крывадушша нельга ўзводзіць у ранг дзяржаўнай палітыкі! Няма такой практыкі ў свеце! Любая дзяржава, якая падпісала міжнародны дагавор, абавязана выконваць усе яго артыкулы. Не будзе — дык і адносіны да яе будуць адпаведныя. Можна, напрыклад, успомніць, што і Дагавор СНУ-1 выконваўся цалкам яшчэ да ратыфікацыі.

Дарэчы, Дагавор аб калектыўнай бяспецы СНД ужо выконваецца, хаця не ратыфікаваны большасцю дзяржаў. У ваенных дзеяннях на тэрыторыі Таджыкістана прымаюць удзел войскі іншых краін — былых рэспублік СССР. Нядаўна рашэнне накіраваць туды сваіх вайскоўцаў прыняў і Казахстан. На апошняй сустрэчы кіраўнікоў Урадаў СНД 28 красавіка ў Мінску заяўлена аб гатоўнасці Беларусі накіраваць у Таджыкістан цяжкую ваенную тэхніку. Не хапае, відаць, толькі беларускіх хлопцаў.

Аргумент 10. «У рамках СССР склаўся адзіны ВПК, які забяспечвае ўсе краіны зброяй і запчасткамі».

Першы аспект — забеспячэнне беларускай арміі зброяй і запчасткамі. Прыгадаем, што 20 ліпеня 1992 года паміж Беларуссю і Расіяй заключаны Дагавор аб каардынацыі дзейнасці ў ваеннай галіне, які прадугледжвае забеспячэнне ўзаемаразмяшчэння заказаў Міністэрстваў абароны краін і меры па іх выкананню. Тут ёсць толькі праблема цаны. Наўрад ці яна будзе істотна ніжэй для беларускай арміі. Іншая справа, калі яна зноў стане Беларускай ваеннай акругай Расійскай арміі.

Нагадаю яшчэ, што ў Міністэрства абароны Беларусі ёсць усе магчымасці больш шырока наладжваць супрацоўніцтва ў гэтым плане з іншымі краінамі. Сведчаннем таму з'яўляецца нядаўняе падпісанне Пагаднення з Міністэрствам Нацыянальнай абароны Рэспублікі Польшча аб двухбаковых кантактах у ваеннай галіне, якое прадугледжвае ўзаемадзеянне па пытаннях, звязаных з узаемнымі пастаўкамі ваеннай тэхнікі, запчастак і ўзбраення.

Другі аспект — утапічная ідэя атрымання шматлікіх ваенных заказаў. 80 працэнтаў ВПК былога СССР знаходзіцца на тэрыторыі Расіі і толькі прыкладна 4 працэнты — у Рэспубліцы Беларусь. Ва ўмовах рэзкага скарачэння і канверсіі малаверагодна, што наш «Інтэграл» атрымае шырокія заказы, калі закрываюцца цэхі расійскага прадпрыемства «Алмаз». Расійскі ВПК сам у найцяжэйшым становішчы, бо асігнаванні на закупку ваеннай тэхнікі і ўзбраенняў скараціліся на 68 працэнтаў. Не будзе больш і таннай нафты, і іншай сыравіны.

Спроба такім чынам ўратаваць беларускі ВПК — шлях у нікуды для той сацыяльна арыентаванай эканомікі, якую мы яшчэ толькі імкнёмся стварыць. Кошт затрат на адзінку тавару нашай абаронкі, як паказваюць падлікі, у перакладзе на сусветныя цэны будзе намнога вышэй, чым у іншых краінах. Прыйдзецца гандляваць са стратамі, пакрываючы затраты на вытворчасць узбраенняў за кошт аховы здароўя, адукацыі, сацыяльнай абароненасці насельніцтва. Без канверсіі, рэканструкцыі — эканоміка асуджана. Гэта цудоўна разумеюць у Расіі, толькі, на жаль, не ў нас. Саветнік прэзідэнта РФ па пытаннях абарончай прамысловасці Міхаіл Малей заявіў (за чатыры дні да расійскага рэферэндуму!): «не можа быць размовы аб аднаўленні ранейшага ВПК... Большасць дырэктараў абаронных прадпрыемстваў ужо не лічаць, што ўсё разбурылася і ў новых умовах выжыць немагчыма, — застаецца альбо гінуць, альбо змагацца супраць рэформ. **Большасць сёння разумее, што жыць па-новаму цяжка, але можна, і што іншага шляху няма».**

Аргумент 11. «Беларусь не зможа развіваць свае ваенныя навукі».

— Зразумела, Стратэгічную Абарончую Ініцыятыву (САІ) мы не пацягнем, але ваенную дактрыну і статуты такая колькасць генералаў і старшых афіцэраў, як у нас, павінна адолець. Ды і хто забараняе Міністэрству абароны супрацоўнічаць у гэтым плане з іншымі краінамі. Практычна ўсе дамоўленасці, якія ім заключаюцца, маюць палажэнні, звязаныя з развіццём навукова-даследчых і вопытна-канструктарскіх работ, абменам ваенна-тэхнічнай і ваенна-прававой інфармацыяй.

Аргумент 12. «Двух вайсковых вучылішчаў недастаткова для падрыхтоўкі афіцэраў».

Неабходна кааперацыя. Напрыклад, мы рыхтуем зенітчыкаў для Расіі і Украіны, яны — лётчыкаў для нас. Такія падыходы ўжо і пачало выпрацоўваць наша Міністэрства абароны.

3. «ЗМЯНІЦЬ ТВАР» І «НАПЕРАД — У МІНУЛАЕ»?

Як маглі забыцца ініцыятары далучэння да Дагавора аб калектыўнай бяспецы, што асноўныя прынцыпы гэтага дакумента поўнасцю адлюстраваны ў Пагадненні аб паўнамоцтвах вышэйшых органаў СНД па пытаннях абароны? Яно падпісана Беларуссю з наступнай заўвагай: «Для Рэспублікі Беларусь на пераходны перыяд — два гады». Гэтае Пагадненне дзейнічае ў адносінах Беларусі да 20 сакавіка 1994 года. Яно, па сутнасці, з'яўляецца тым жа Дагаворам аб калектыўнай бяспецы, толькі больш падрабязна рэгламентуючым узаемныя абавязкі дзяржаў.

Больш таго, Пагадненне аб паўнамоцтвах вышэйшых органаў СНД не супярэчыць артыкулу 10 Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь. Таму што дасягненне нейтральнага статуса магчыма толькі пасля поўнага вываду расійскіх ядзерных сіл з беларускай тэрыторыі. А супраць такога вываду адкрыта ніхто не выступае. Ва ўсякім выпадку, пакуль! Ці, можа, гэта будзе наступны крок, услед за далучэннем да Дагавора аб калектыўнай бяспецы?

Павінен нагадаць: фармулёўка Дэкларацыі «ставіць мэтай зрабіць рэспубліку нейтральнай дзяржавай» азначае, што органы ўлады і кіравання бяруць палітычны абавязак зрабіць шэраг паслядоўных крокаў **у напрамку** дасягнення нейтралітэту. Ужо створаны прававыя механізмы, накіраваныя на здзяйсненне абвешчанага намеру. Была прынята Ваенная дактрына Рэспублікі Беларусь (Пастанова Вярхоўнага Савета ад 16 снежня 1992 года).

Параўнальны аналіз Ваеннай дактрыны і Дагавора аб калектыўнай бяспецы сведчыць аб наступным: артыкул 4 Дагавора прадугледжвае, што калі адна з дзяржаў-удзельніц падвяргаецца агрэсіі з боку якой-небудзь дзяржавы або групы дзяржаў, то гэта будзе разглядацца як агрэсія супраць усіх дзяржаў-удзельніц Дагавора. У выпадку агрэсіі супраць любой з дзяржаў-удзельніц усе астатнія дзяржавы-ўдзельніцы акажуць неабходную дапамогу, **у тым ліку ваенную.**

Гэты артыкул адназначна не адпавядае наступным палажэнням Ваеннай дактрыны: «Рэспубліка Беларусь... не ўдзельнічае ў ваенных канфліктах паміж іншымі дзяржавамі». Яна можа ў мэтах спынення агрэсіі выкарыстоўваць прымусовыя меры: разрыў дыпламатычных адносін; поўны або частковы разрыў эканамічных сувязей; удзел у дэманстрацыях, блакадах і іншых акцыях пад эгідай ААН.

Чаму ж так спяшаюцца прыхільнікі Дагавора аб калектыўнай бяспецы? Прычына можа быць толькі адна. З цягам часу яна будзе станавіцца ўсё больш відавочнай: **прыкрыццё адсутнасці дакладнага плана структурнага рэфармавання эканомікі,** у тым ліку і буйнамаштабнай канверсіі, настальгія па мінуламу, калі ўласную бяздзейнасць можна было спісаць на імперскі «Цэнтр», жаданне схавацца за «старэйшага брата».

Многім сёння не да суверэнітэту, не да нейтральнасці, наогул — не да распрацоўкі стратэгіі, доўгатэрміновай палітыкі. Заклінанні тыпу «вярніце каўбасу саюзнага «разліву» могуць увесці (і час ад часу ўводзяць!) у зман людзей працы, людзей шчырых і сумленных. Гэта прыёмы той самай прапаганды, якая шмат гадоў «эфектыўна» ўводзіла ў зман і прывяла ў тупік. Выхад з яго — правядзенне **самастойнай** палітыкі — задача значна больш цяжкая і адказная.

Відавочна зараз, што альтэрнатывы СНД няма. Значыць, для пераадолення крызісу, спаду вытворчасці трэба дабівацца выканання заключаных у рамках Садружнасці эканамічных пагадненняў, мацаваць новыя гарызантальныя сувязі, ствараць мытныя саюзы, фарміраваць эканамічную прастору, даць магчымасць дзейнічаць створаным структурам: міждзяржаўным саветам, камітэтам, Міждзяржаўнаму банку, Эканамічнаму суду. Трэба ісці наперад, а не назад. Калі ж дзеля асабістых кан'юнктурных жаданняў пэўных сіл мы пойдзем іншым шляхам, то згубім палітычны давер не толькі краін — нашых суседзяў, але і сусветнай супольнасці.

На жаль, жаданне «змяніць твар» перамагае. Што там умацаванне дэмакратыі, нацыянальнае адраджэнне, стварэнне прававой дзяржавы, калі мы можам з лёгкасцю адмовіцца ад абвешчаных у Канстытуцыйным законе прынцыпаў?! Мабыць, лепш адразу адмовіцца і ад суверэнітэту? Быць сатэлітам няхай крыху і крыўдна, але менш клопатна. Узаконім таталітарную эканоміку, мілітарысцкі бюджэт, забудземся пра канверсію, прыватызацыю, скончым з рэформамі... І — «наперад — у мінулае» на разваленай імперскай калясніцы.

Сорамна, што прыходзіцца сутыкацца з наяўнай дэвальвацыяй нашай дзяржаўнай палітыкі. Сорамна перад будучым, якога можа і не быць.

Пакуль не зроблена ніякага больш-менш сур'ёзнага параўнальнага аналізу «выгод», якія прынясе Рэспубліцы Беларусь далучэнне да сістэмы калектыўнай бяспекі. Адмаўляючы палітыку нейтралітэту, нам прапануюць эксперымент чакання і надзеі. Эксперымент ілюзорны, а страты відавочныя: звужэнне сферы палітычнага дзеяння; страта знешнепалітычнага даверу да рэспублікі і, як вынік, стымуляцыя дзяржаў, якія маюць межы з Беларуссю, да стварэння аналагічных блокаў і саюзаў.

4.ЗАМЕСТ ЗАКЛЮЧЭННЯ

Дагавор аб калектыўнай бяспецы — пачатак стварэння новага ваенна-палітычнага блоку. Гэта выдатна разумеюць нават тыя, хто сваю прыхільнасць да ваеннага саюза абгрунтоўвае і апраўдвае тым, што, маўляў, не можа быць знака роўнасці паміж гэтым Дагаворам і ваенным саюзам. На гэтай няпэўнай падставе сцвярджаецца, што нібы Беларусь ніякім чынам не парушыць свайго заяўленага курсу на нейтралітэт, далучыўшыся да сістэмы калектыўнай бяспекі.

Гульня ў дэфініцыі — адзін з прыёмаў мінулай прапаганды. Але, здаецца, нават у часы панавання адной ідэалогіі характарыстыкі НАТА як «агрэсіўнага ваеннага блоку» і Варшаўскага дагавора як «мірнай сістэмы калектыўнай бяспекі» мала каго ўводзілі ў зман.

Новы ваенна-палітычны саюз ствараецца на руінах былога Варшаўскага дагавора. Усе шэсць краін, якія падпісалі ў маі 1992 года ташкенцкае пагадненне, бачаць у падключэнні да яго канкрэтныя ваенна-стратэгічныя выгады. Арменія і Таджыкістан, ахопленыя полымем вайны, разлічваюць і заклікаюць іншых удзельнікаў Дагавора да падтрымкі і ўмяшання ў канфлікты. Узбекістан і Кыргызстан, ля граніц якіх бушуе грамадзянская вайна, занепакоены, як бы полымя не перакінулася на іх тэрыторыю. Казахстан пасля распаду Саюза сур'ёзна заявіў аб сваім імкненні іграць першую скрыпку ў рэгіёне Цэнтральнай Азіі.

Для Беларусі рабіць стаўку на сілу, імкнуцца дэманстраваць мускулы — гэта азначала б не ўмацаванне бяспекі, а, наадварот, пагаршэнне адносін з суседзямі, рост ваенных расходаў, зніжэнне і без таго невысокага ўзроўню жыцця людзей. Што нясе народу гонка ўзбраенняў, у якую, не выключана, у перспектыве будзе ўцягнута Беларусь у выпадку ўступлення ў ваенна-палітычны блок, — наш народ ведае не па чутках. За сучасныя самалёты, танкі і ракеты, якія меў былы Савецкі Саюз, людзі плацілі тым, што не мелі тых сучасных кватэр, аўтамабіляў, адзення, прадуктаў, якія мелі іншыя еўрапейцы. Мы — частка той Еўропы, якая ўласным вопытам выпакутавала вартыя цывілізаванага чалавека ўяўленні аб такім уладкаванні свайго дома, калі, каб быць упэўненым у суседзях, не ператвараюць гэты дом у артылерыйскі склад, а знаходзяць з суседзямі агульную мову. Еўрапейская краіна, якая адмаўляецца ад нейтральнага статуса і ўступае ў ваенны блок з краінамі рэгіёнаў, якія патэнцыяльна цяжарны новымі канфліктамі, — не можа выглядаць у вачах цывілізаванай супольнасці самастойнай і паслядоўнай.

Як паставіцца да рэзкай змены знешнепалітычнага курсу большасць народа Беларусі? Уся папярэдняя гісторыя вучыла цярплівых і самаахвярных беларусаў, што пратэктарат больш магутных суседзяў — зусім не гарантыя спакою і бяспекі. Наша залежнасць і несамастойнасць станавіліся пастаяннымі прычынамі нашай трагедыі.

Прыхільнікі ваеннага блоку пераконваюць, што абставяць падпісанне дагавора Беларуссю шэрагам агаворак — і беларускія хлопцы ніколі не будуць служыць за межамі сваёй краіны... Наіўныя сцвярджэнні накшталт таго статута, з якім сунуцца ў чужы манастыр.

Калі пытанне на рэферэндуме аб далучэнні да сістэмы калектыўнай бяспекі будзе пастаўлена канкрэтным чынам, без казуістыкі і заблытвання, — няма сумнення, што людзі выкажуцца за нейтральную Беларусь, за «масла замест гармат».

Ініцыятары ваеннага саюза ў якасці галоўнага аргумента на карысць далучэння краіны да Дагавора аб калектыўнай бяспецы вылучаюць прыхільнасць Расіі, магчымыя паблажкі з яе боку як падзяку за ўступлівасць і ўшчамленне ўласнага суверэнітэту. Але Расія не абяцае і ў цяперашніх умовах не можа абяцаць значных субсідый у эканоміку нават сваіх самых блізкіх саюзнікаў. Расія не можа выконваць ролю былога СССР і браць на ўтрыманне цэлыя краіны. Ілюзіі і самападман, якімі цешаць сябе тыя, хто не бачыць будучыню Беларусі інакш як звязаную адным бікфордавым шнурам з Расіяй і Цэнтральнай Азіяй, — могуць дорага каштаваць нашай краіне і народу. Выбіраючы паміж суверэнітэтам і таннай нафтай і аддаючы перавагу нафце, мы лёгка можам згубіць першае і не атрымаць другога.

Расія была, ёсць і, я перакананы, будзе заставацца галоўным эканамічным партнёрам Беларусі. Нас звязваюць і робяць узаемазалежнымі мільёны сувязей, — не толькі гаспадарчых, — культурных, гістарычных, этнічных, асабістых. Рваць іх было б вялізнай памылкай. І ніхто на Беларусі не выступае супраць дружалюбных і раўнапраўных адносін з Расіяй. Але няўжо абавязковым працягам гэтых цесных узаемаадносін павінен стаць «шлюб па прымусу», на якім да таго ж зусім не настойвае другі бок?

Сілы, якія хочуць захаваць за Беларуссю статус фарпоста адной сістэмы і стратэгічнага плацдарма другой, ставяць новую перашкоду на шляху краіны ў дэмакратычную еўрапейскую супольнасць. Па сутнасці, ідзе выпрабаванне нацыі на трываласць: ці здольна яна захаваць свой суверэнітэт, ці варта яна незалежнай краіны?

У Беларусі застаюцца выдатныя шанцы на тое, каб, умацоўваючы эканамічнае супрацоўніцтва ў рамках СНД, не рабіць ні кроку назад у сваім імкненні да нейтралітэту. Беларусь залішне малая для таго, каб шукаць зоны стратэгічных інтарэсаў за тысячы кіламетраў ад сваіх граніц, і дастаткова вялікая, каб мець права самастойна і дэмакратычна вызначыць свой лёс, гарантаваць мір і спакой кожнаму свайму грамадзяніну.

• ПРИРОДА И МЫ

О ЗООПАРКЕ УЗНАЕМ, КОГДА ЕГО ПОТЕРЯЕМ?

ОКСАНА ХОРОНЕКО, ТАМА́РА ШЛЕЙКО.

Многие ли из минчан знают, что в нашем городе существует зоопарк? Как ни странно, но существует. И вот уже почти 10 лет. Расположен он в микрорайоне Чижовка и занимает площадь в 20 га. В нем под одной крышей собрались ламы, медведи, лисицы, песцы, камышовый кот, дикобразы, лебеди, филины, павлины и многие другие представители фауны.

— Животные к нам попадают разными путями. Чаще всего их приносят горожане, подобрав раненых, пострадавших, оставленных без присмотра, — говорит Константин Константинович РЫЖЕВИЧ, директор зоопарка. — А вот эти симпатичные медведи попали к нам из цирка, гастролировавшего в Минске. Там они были «неработающими» — не поддавались дрессировке. Иногда производим обмен животными между зоопарками, а, вообще, специальных операций по приобретению животных мы не устраиваем.

— Согласитесь, каждый директор старается сделать так, чтобы его детище (будь то завод, музей, зоопарк) не оставалось незамеченным, а что может привлечь внимание как научных исследователей, так и посетителей в вашем зоопарке?

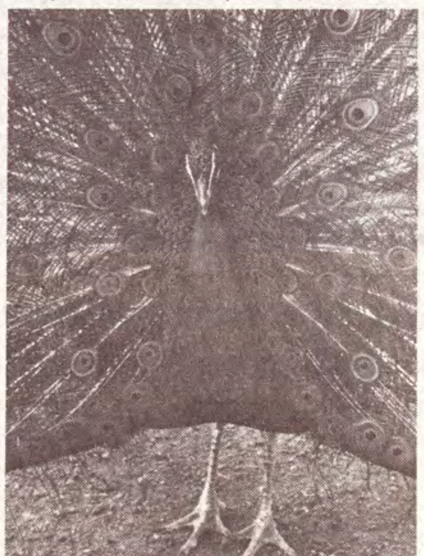
— Прежде всего, это глухариный питомник, который в Беларуси имеет давнюю историю. Пожалуй, второго такого нет во всей Европе. В нем поддерживается культура этого вида в условиях неволи. Питомник представляет интерес для научной работы, и поэтому посетителей мы туда не допускаем. Возглавляет работу питомника Н.В.Малютина, она работала раньше в Березинском заповеднике. Сейчас возникло очень много финансовых проблем, т.к. по существу, кроме научно-производственного экологического центра «Верас-эко», не нашлось организаций, которые бы финансировали его. А имеющихся средств для его постоянной работы очень мало.

— Кстати, об условиях содержания животных.

— Конечно, мы стараемся приблизить их к обычной среде обитания. Зимой переводим в теплые помещения. При необходимости проводим курс лечения наших питомцев. Когда-то жители Чижовки написали в редакцию одной из газет, что в нашем зоопарке животные содержатся в ужасных условиях. Основанием этому послужил... крик павлина, который таким образом завлекает самку. Слышите? Посмотрите, какой красавец? Не менее красивы наши ламы, также у нас имеется очень редкий вид — камышовый кот.

— На какие средства существует зоопарк?

— Вы затронули самый больной вопрос. Зоопарк — организация, ничего не выпускающая и не производящая, поэтому реальных доходов она не имеет. А средства от билетов (детский — 5 р., взрослый — 20 р., катание на лошади — 30 р.) — это капля в море. Прожиточный минимум зоопарка в месяц составляет около 500 тыс. рублей. И тех средств, которые выделяет нам городской комитет по экологии, НПЦ «Верасэк», нам не хватает. Раньше, когда была хоть какая-то стабильность, было легче. С начала существования зоопарка его главным спонсором был МАЗ. Он финансировал нас, даже был подготовлен проект капитального строительства. На этом, правда, все и закончилось. Заводу надо было решать свои проблемы: экономические, жилищные...

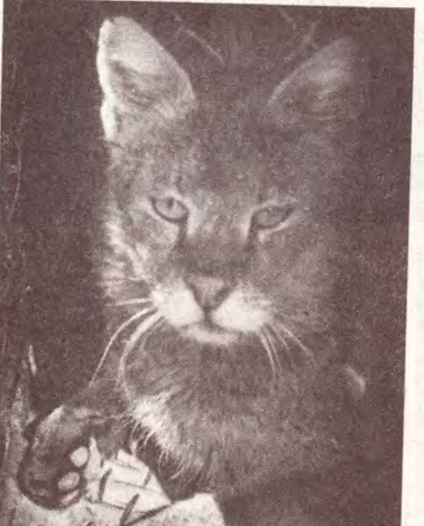

— Как говорят, спасение утопающих — это дело рук самих утопающих?

— Знаете, 2-3 дня без мяса — и зоопарк попросту погибнет. А представьте себе, что мясокомбинат отказал нам в поставке. Пришлось, сломя голову, искать корм. Пока нашли. Неизвестно, что будет завтра.

Мы даже от погоды зависим. Дождь — и к нам никто не идет. И еще. Люди работают здесь, можно сказать, на чистом энтузиазме. Заработная плата — на уровне официального порога бедности. Наши возможности позволяют платить максимально 9 тыс. рублей. А что сегодня эти деньги? Найти богатого спонсора? Но где гарантия, что зоопарк сохранит свои специфические черты, а не будет использоваться в коммерческих целях?

Наверное, это уже закономерно для нашего общества. Мы никогда не замечаем всего того хорошего и нужного, что существует рядом. И только тогда узнаем цену этому, когда теряем. А зоопарк живет. И его питомцы ждут вас в гости, дорогие ребята и взрослые!

НА СНИМКАХ: ОБИТАТЕЛИ ЗООПАРКА С НЕТЕРПЕНИЕМ ЖДУТ СВОИХ ЮНЫХ ПОЧИТАТЕЛЕЙ.

• ПАДЗЕІ

ВЯРТАННЕ ДА СПАДЧЫНЫ

ЛІЛІЯ ЖАБРОВА.

Калі запытацца, што сёння з'яўляецца тэмай несупынных абмеркаванняў, спрэчак, а часам і ганьбы, адказ будзе — гісторыя. Гэта ў нас ужо ў крыві: ці чарніць усё сваё мінулае, ці складаць яму оды, бо мы прывыклі жыць у крайнасці, дый гісторыю лягчэй ганьбаваць, чым папраўляць. Але і ў самы непагодлівы дзень на небе загараюцца зоркі...

Ужо некалькі месяцаў у мінскай СШ № 153 працуе клуб гісторыі краіны «Жыве Беларусь!». А нядаўна адбылася яго прэзентацыя, на якой прысутнічалі спонсары, госці з РРА, прадстаўнікі прэсы і ўсе, хто цікавіцца гісторыяй Беларусі. Праграма была змястоўнай і вельмі цікавай. Увесь вечар панавала атмасфера ўрачыстасці і ў той жа час незвычайнай цеплыні і дружалюбнасці. Як заўсёды, гучалі шчырыя падзякі, віншаванні, пажаданні творчых поспехаў...

З'яўленне сёння гістарычнага клуба можа некага здзівіць. Але яго кіраўнік, настаўнік гісторыі У.Каўганаў тлумачыць гэта так:

— Зараз адбываецца выраджэнне беларускай нацыі. Беларусам характэрна страчванне нацыянальнай свядомасці. Таму наша задача — вярнуць усім усведамленне таго, што менавіта мы — носьбіты беларускай культуры і гісторыі, і будучыня краіны ў нашых руках.

А станоўчыя вынікі дзейнасці клуба не прымусілі сябе чакаць. За кароткі час праведзена вялікая праца па вывучэнню, пашырэнню і захаванню гістарычнай спадчыны беларусаў. У школе адкрыты кабінеты-музеі «Гісторыі і этнаграфіі Беларусі» і «Беларусь у Вялікую Айчынную вайну». Члены клуба пабывалі з гістарычнай мэтай у Заслаўі, Мірскім замку, Вязынцы, Гродна. Школьны фотадрук клуба арганізаваў выпуск насценгазет «Гісторык» і «Мужык».

— Ніякіх спецыяльных пасяджэнняў у нас няма, — гавораць члены клуба, — нашы сустрэчы, паездкі — гэта ўжо і ёсць своеасаблівыя пасяджэнні. У паездках нараджаюцца ідэі, сцэнарыі школьных свят і прадстаўленняў. Ідэя прэзентацыі, напрыклад, прыйшла, калі мы вярталіся з Гродна. Праграма нашых паездак — гэта не толькі агляд помнікаў гісторыі і культуры, але і іх вывучэнне. Мы таксама наведваем богаслужэнні ў касцёлах і царквах, мясцовыя тэатры, знаёмімся з вучнямі школ, дзе ў той час прыпыняемся. Ну а фатаграфаванне, выраб слайдаў — гэта ўжо справа абавязковая...

Напачатку клуб «Жыве Беларусь!» быў створаны на базе двух дзесятых класаў СШ № 153. З кожным днём рады маладых даследчыкаў пашыраюцца. Клуб запрашае да сябе ўсіх, хто захапляецца вывучэннем гісторыі і культуры Беларусі.

— Мы ніколі не пытаемся «Навошта?», — адказваюць вучні на пытанне аб неабходнасці існавання клуба, — нам вельмі падабаецца тое, што робім, мы пазнаём многа новага, ды і сама гісторыя стала для нас бліжэй і цікавей. Клуб «Жыве Беларусь!» робіць наша школьнае жыццё больш цікавым і разнастайным.

Вось так... Моладзь у наш час хоча ведаць усё, хоча быць у цэнтры ўсёй інфармацыі. А ведаць гісторыю ў строгім сэнсе слова — гэта значыць ведаць усё!

• ЗАКОНОПРОЕКТ

АРХИВЫ ЗАЩИТИТ ЗАКОН. ЕСЛИ ОН БУДЕТ ПРИНЯТ

Алесь КНЯЗЮК.

На очередной, 12-й сессии Верховного Совета Республики Беларусь предполагается рассмотреть проект Закона «О Национальном архивном фонде и архивах».

По сведениям БелаПАН, закон призван регулировать общественные отношения по установлению организационно-правовых и экономических основ создания, накопления, учета, хранения и использования документов Национального архивного фонда республики. В состав Национального архивного фонда, согласно проекту закона, входят архивные фонды, находящиеся на территории Беларуси как совокупность документов, исторически или логически связанных между собой, и архивные документы независимо от источника их создания, вида носителя, места хранения и формы собственности. Отнесение документов к составу Национального архивного фонда будет производиться на основе экспертизы их ценности в порядке, который определяется Комитетом по архивам и делопроизводству при Совете Министров.

Проект закона предусматривает существование в республике трех основных видов архивов — государственных, ведомственных и частных. Предельные сроки хранения документов в ведомственных архивах предполагаются от 3 до 75 лет в зависимости от их характера и ведомственного подчинения. Оговаривается также материальная ответственность за повреждение или уничтожение архивных документов.

В законопроекте заложено также обязательство государства принимать меры по возвращению документов исторического наследия Беларуси, которые оказались за пределами республики, поощрять и финансировать поиск и возвращение их на Родину.

• НОВОЕ ИЗДАНИЕ

ЧТО ТАКОЕ «ИДЕАЛ»?

Л.КОЛЕСНИК.

На рынке периодических изданий появился новый журнал. Его название «Идеал».

Смело, не правда ли? На фоне дефицита ценностей материальных группа журналистов решила заговорить об идеалах. Может быть, это преждевременно? Гораздо актуальнее научить читателя готовить, шить, мастерить, что–нибудь выращивать. Например, огурцы на подоконнике. Поэтому первый вопрос редактору журнала **Анатолию Ивановичу КУМАЧЕВУ:**

— Не слишком ли вы оторвались от жизни в наше время деловых людей?

— Отвечу словами Пушкина: «Быть можно дельным человеком и думать о красе ногтей». Мы рассчитываем на читателя, который любит трудиться не только руками, но и умственно, душой. Конечно, проблема хлеба насущного сейчас у всех на первом плане. Но у человека, кроме потребностей в пище, одежде, жилье есть еще и запросы интеллектуальные. Все знают, что мускулы без упражнений слабеют. А если без тренировки оставить ум? Наверное, ничего хорошего из этого не получится.

— И как вы собираетесь совершенствовать мышление читателя?

— Пищу для ума и души мы будем черпать из бездонного резервуара мировой культуры. Все мы еще очень мало знаем и почти не пользуемся ее богатствами, способными сделать каждого духовным миллионером. Конечно, для этого нужно желание. Постараемся зажечь его в нашем читателе с помощью интересных статей. Вот только некоторые темы и рубрики будущих номеров журнала: «Компьютерный разум XXI века», «Французская учтивость времен Людовика XIV», «Одна из древнейших книг человечества — Авеста и нравственное учение пророка Заратустры», «Жизнь замечательных людей прошлого и настоящего», «Интеллектуальные игры», «Загадки и тайны человеческой психики», «Легко ли быть гением?», «Можно ли погасить супружеские конфликты?», «Как стать настоящим мужчиной и всегда очаровательной женщиной».

Мудрецы и философы всех времен, задумываясь о жизни, искали суть вещей, добра и справедливости. Их поиски и открытия, которые никогда не стареют, отразятся на страницах «Идеала».

— Да, серьезное у вас издание...

— Только не подумайте, что журнал слишком ученый и сухой. Во-первых, наши авторы не умеют писать скучно. Во-вторых, «Идеал» оформляется красиво, в нем много цветных иллюстраций. В третьих, мы намерены публиковать произведения талантливых писателей-фантастов, но только тех, кто не работает в жанре «чернухи». Наш «Идеал» — светлый. Не удивляйтесь, если встретите на его страницах десяток-другой веселых анекдотов. Настоящее остроумие — тоже золото.

— Кстати, о средствах. Кто финансирует ваши благородные замыслы?

— Коммерческая фирма «Красико», при ее финансовой поддержке издаются уже полюбившиеся читателю журналы «Я+Я», «Встреча», «Кважды ква». Думаем, плечо надежное.

— Значит, вы уверены, что...

— Мировая культура во всех ее разнообразнейших проявлениях — от культуры мыслей до культуры тела — тот самый путеводный маяк, на который необходимо взять курс сегодня.

— Счастливого плавания на корабле «Идеала»!

• ЭТО ИНТЕРЕСНО

КОНЕЦ СВЕТА ВНОВЬ ОТКЛАДЫВАЕТСЯ

Недавно лондонская «Таймс» сообщила, что грядущий «конец света» наступит 14 августа 2116 года. Угрозу, пишет газета, представляет комета, которая несется в направлении Земли. Очередную сенсацию подхватили и другие средства массовой информации, включая белорусские.

Как нам стало известно, речь идет о комете Свифта — Туттля, которая каждые 134 года возвращается к Солнцу. Диаметр ее ядра — около 10 километров. Однако авторы очередной сенсации не только ошиблись на 10 лет, но и сильно преувеличили опасность. Астрономы, наблюдавшие комету в октябре-ноябре 1992 года, оценивают вероятность катастрофы как 1:10.000. Но если даже космическая странница и нацелится на Землю, к тому времени у человечества будет не одна возможность ее уничтожить или подправить траекторию движения кометы.

Так что очередной слух о предстоящем конце света вновь оказался несколько преувеличенным.

«АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ХИРУРГИЯ»: РАНЫ СШИВАЮТ МУРАВЬИ

В современной хирургии принято дезинфицировать раны и сшивать стежками. А вот врачи из Банту (Центральная Африка) предоставили эту работу природе. В стянутую соответствующим образом рану вводятся муравьи. Эти небольшие насекомые с помощью крепких «челюстей», словно пряжкой, спаивают края ран. Сразу же после их внедрения в рану наступает спазм челюстей, делающий невозможным освобождение муравья из кожи пациента. В конце операции врачи должны их удалить. Так что свою службу человеку муравьи оплачивают собственной жизнью. Интересно, что при обработке ран таким методом не возникает инфекций, поскольку насекомые вырабатывают субстанцию — настоящий антибиотик, который и выделяется в рану.

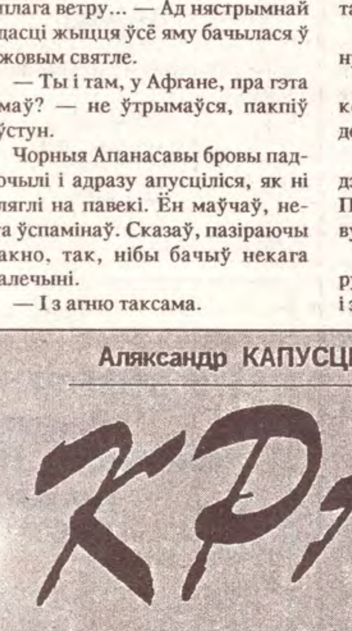
РИД, БЕЛАПАН

• ФОТАЭЦЮД

ПАРУСНАЯ РЭГАТА

Фота У. БАСЬКО

Аляксандр КАПУСЦІН

КРАПІНЫ ЖЫЦЦЯ

ГАЛІНКА БЭЗУ

У ПАЛАЦЕ было светла і чыста. Праз расчыненае акно зазірала галінка вялікага кучаравага куста бэзу. Яна лёгенька гайдалася, нібы ганялася за сонечным зайчыкам на сцяне. Зайчык перамясціўся, слізгануў па вачах Апанасу, і ён зажмурыўся.

Два тыдні таму назад Апанас Капанчук перанёс цяжкую аперацыю. Чатыры гадзіны «сшывалі» яго хірургі. Дзіва што! Калі «хуткая дапамога» прымчала хлопца ў бальніцу, на ім, казалі, не было жывога месца. Вялізны грузавік узляцеў усім сваім чэравам на «Запарожца», за рулём якога сядзеў Апанас.

Тыдзень дзяцюк быў на грані жыцця і смерці. І вось, нарэшце, усміхнуўся.

Зажмурыўшыся, Апанас тым часам быццам усё глядзеў на галінку.

— А колькі цяпер у лузе красак зацвітае!.. — ён загаварыў нягучным роўным голасам, аднак у стрыманасці яго тону чулася прытоеная ўсхваляванасць, хмельная весняя радасць. — Калі б не кветкі, зямля была б шэрая, сумная. А кветкі — яе ўкраса. — Тут ён ужо не стрымаў сваіх пачуццяў. — Бо яны — з яе жыццедайнай плоці, з залацістых сонечных промняў, з цёплых лагодных дажджоў і вятроў...

У тыя хвіліны ён быў далёка ад нашай тлумнай рэальнасці, якая нечакана разгарнулася так жорстка і бязлітасна, відаць, лунаў у заоблачных вышынях светлых мрояў.

— О, чалавека на філасофію пацягнула! — каранасты бледнатвары таўстунок з вусікамі, як ён аднойчы бязглузда пажартаваў, «пад Адольфа», пацягнуўся на ложку, пазяхнуў. — Можа, ты ўжо і вершы пішаш употай ад нас?

Апанас прастадушна ўсміхнуўся, і прадаўгаваты смуглявы твар яго пасвятлеў. На падсмешку не адгукнуўся, працягваў сваё.

— І людзі так вось — з сонца, з цёплага ветру... — Ад нястрымнай радасці жыцця ўсё яму бачылася ў ружовым святле.

— Ты і там, у Афгане, пра гэта думаў? — не ўтрымаўся, пакпіў таўстун.

Чорныя Апанасавы бровы падскочылі і адразу апусціліся, як ні аблеглі на павекі. Ён маўчаў, нешта ўспамінаў. Сказаў, пазіраючы ў акно, так, нібы бачыў некага ўдалечыні.

— І з агню таксама.

У палаце нечакана пацямнела. З другога боку, які быў нябачны з акна, насунулася хмара. Вяршаліны старых ліп ускрай двара зашумелі гулка і трывожна. Неба рассекла маланка, ляснуў пярун. На бляшаны падаконнік упалі цяжкія кроплі. Я хацеў зачыніць акно, але Апанас папрасіў:

— Не трэба.

Ён працягнуў да акна руку далоняй уверх, усё роўна як збіраўся лавіць буйныя дажджынкі. Пухлыя, што ў дзіцяці, вусны яго злёгку варушыліся, быццам прамаўляючы нейкія аднаму толькі яму чутныя словы.

Навальніца, адразу гукнуўшыся на ўсю моц, хутка ўгаманілася. Маланка бліскала не зіхотка, пярун, аддаляючыся, вуркатаў як стомлены дабрадушны дзед. У палату завітала медсястра Паліна, маладая статная бландзінка.Кожнаму на тумбачку паставіла пластмасавыя стаканчыкі з пілюлямі, накіравалася да выхаду. Ішла — шклянку вады пастаў на галаву, дык не разальецца.

— Сястра, вось гэтыя жоўценькія глытаць да яды ці пасля? — дагнала яе каля парога пытанне таўстуна.

Яна не азвалася. Таўстун тузануўся на ложку, абурыўся:

— Чылінда, а прынцэсу з сябе корчыць. Быццам гэта не яна досвіткам клізму мне рабіла.

Апанас затрымаў погляд на дзвярах, нібы за імі яшчэ бачыў Паліну — як яна ішла доўгім вузкім калідорам.

— Так, з сонца, з цёплага ветру... І з агню. А ёсць жа — і з лёду, і з каменю... Але пра гэта ў Афгане мы таксама не думалі. — Ён перавёў позірк да шырока разнасцежанага акна, за якім памалу гайдалася пад пасвяжэлым ветрам абмытая дажджом галінка бэзу.

КАЛЫХАЛАСЯ ХВАЛЯМІ РУНЬ

У СВЕТЛЫМ небе лёталі птушкі. Сёння іх чамусьці многа лётала. Ці, можа, і заўсёды так было, ды Марыйка не заўважала?

Дзяўчынка прыехала да бабулі Просі ў вёску і стаяла ўскрай жытнёвага поля. Рунь ужо добра акрэпла, раскусцілася, пайшла ў рост. Лёгкі вецер гнаў па шырокай ніве ярка-зялёныя хвалі. Яны плаўна гайдаліся. Марыйка глядзела то на птушак у небе, то на ніву. Ад доўгага назірання ёй здавалася, што стаіць яна на беразе спакойнага цёплага мора, у якім купалася пазалетась, калі з мамай ездзілі на поўдзень.

Успамін пра мора не развеяў Марыйкіну маркоту. Як жа так?.. Мама ж сама некалі казала, гэта ж яе словы: «Дабро, дачушка, — адзіная сіла, здольная зрабіць чалавека высакародным». Скажа іх — і пяшчотна, ласкава пазірае ў вочы. Ад яе позірку Марыйцы было хораша, ён нібы грэў душу. А цяпер?..

Надоечы мама сказала:

— Ёсць у мяне, дачушка, шарсцяная кофтачка. Новая зусім, але не падабаецца мне. Патрэбна прадаць. Прадасі?

Марыйка збянтэжылася:

— Я? Каму?

— На базар вынесеш. Ды ты не тушуйся, цяпер многія, такія як ты, робяць так. Жыць жа трэба...

Мама дастала з шафы кофтачку, назвала цану, і праз паўгадзіны Марыйка была на базары.

Тую бабулю, якой прадала кофтачку, заўважыла яшчэ здаля. Прыгорбленая старая жанчына, цяжка ступаючы — відаць, ногі былі хворыя, — падышла да яе, павіталася.

— Добры дзень, унучачка. Колькі за кофтачку просіш?

Марыйка сказала суму, якую вызначыла мама. Бабуля ўздыхнула.

— Дорага, збаў, дзетка.

— А колькі дасце?

— Ды ўсё, што ў мяне ёсць. — Дрыжачыя старэчыя рукі марудна дасталі з кашалька грошы. Іх было на чвэрць менш таго, што запрасіла гандлярка.

— Не, — Марыйка адвяла вочы ўбок. І адчула незразумелы сорам, быццам зрабіла штосьці брыдкае.

Бабуля, ціхая і пакорная, павярнулася, ступіла колькі крокаў. Тады Марыйка нібы спалохалася, што вось зараз яна знікне, згубіцца ў гаманкім мітуслівым натоўпе, якому тут, акрамя як да купіў-прадаў, ні да чаго іншага і ні да каго няма аніякай справы.

— Бярыце, бабуля! — нечакана для сябе гукнула яна. — Бярыце!

Дома Марыйка, выкладваючы грошы на стол, гаварыла:

— А бабуля такая сумная была, такая сумная!.. Дык я ведаеш, мама, што ўспомніла? «Дабро, дачушка, — адзіная сіла, здольная зрабіць чалавека высакародным» — вось што.

Раптам Марыйка асеклася. Маці сядзела за сталом сцішаная, нейкая непрывычная, незнаёмая. Хвіліну яны пазіралі адна на адну як непаразумелыя, нібы ачужэлыя.

— А за што ж мы будзем талоны свае атаварваць? — нарэшце загаварыла маці слабым галасам. — Крупы, муку, макарон за што будзем выкупляць?

Каб яна ўзарвалася, закрычала, затупала нагамі, Марыйцы не так было б маркотна і горка. Тады яна, як бывала раней, можа, агрызнулася б. А так, што магла адказаць?.. Было цяжка глядзець на маці, і яна адвяла позірк, апусціла галаву.

Прыкрае, непрыемнае пачуццё не пакідала Марыйку і назаўтра, калі яна ехала электрычкай у госці да бабулі Просі.

Цяпер таксама, пазіраючы на птушак у небе і на гэтую прыгожую вясёлую ніву, яна міжвольна час ад часу ўсё вярталася думкамі ва ўчарашні дзень. На авальны румянашчокі твар яе ўраз быццам клалася хмурынка, цёмныя разлёцістыя бровы супіліся.

Раптам бровы здрыгануліся, разбегліся. З твару зляцела нахмуранасць, нібы яе здзьмуў вольны лёгкакрылы ветрык, які гайдаў рунь. Малінавыя прыпухлыя вусны разышліся ва ўсмешцы. Марыйцы неспадзявана пабачылася, як недзе далёка, у бесталковай людской мітусні ціха і светла ўсміхнулася прыгорбленая, стомленая бабуля.

Реклама • Объявления • Телевидение • Афиша

АФІША "ДВ" • АФИША "ДВ"

ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА

СЁННЯ — ПРЭМ'ЕРА — СПЕКТАКЛЬ-БАЛЬ — «На нашай сцэне — аперэта» (19.00). **ЗАЎТРА** — «Шчаўкунчык».

ТЭАТР МУЗКАМЕДЫІ

ЗАЎТРА — «Марыца».

РУССКИЙ ДРАМТЕАТР

СЕГОДНЯ — «Делец» (19.00). **ЗАВТРА** — «Кто твой любовник, Жозефа?».

ТЕАТР САТИРЫ И ЮМОРА «ХРИСТОФОР»

(в клубе им. Дзержинского)

15 МАЯ — «Кавалеры приглашают дамов» (шансонье — А.Длусский). Начало в 19.00. Билеты продаются в ТЗК и в кассе театра (ул.Комсомольская, 30).

ТЕАТР-СТУДИЯ КИНОАКТЕРА

СЕГОДНЯ и ЗАВТРА — «Любовь зла» (19.00).

БЕЛГОСФИЛАРМОНИЯ

Концертный зал. СЕГОДНЯ — КОНЦЕРТ ФОРТЕПИАННОЙ МУЗЫКИ, Ю.БЛИНОВ. Произведения Бетховена, Шопена, Скрябина, Прокофьева (19.00).

ЗАВТРА — Образцовый детский хор СШ № 145 г.Минска «РАНІЦА». Худ.руководитель и дирижер — **В.МАСЛЕННИКОВ.** Партия фортепиано — **Б.ДВОРКИНА. Камерный женский хор «АЛЫЕ ПАРУСА».** Худ.руководитель и дирижер — **В.ЛОЙ.** Солисты: **С.ДАНИЛЮК** (меццо-сопрано), **Л.КАСПОРСКАЯ** (сопрано). Партия органа — **А.РУДНИЦКИЙ.** Партия фортепиано — **А.КОТОВЕЦ.** (Перголези — «Стабат матер»; Моцарт, Мендельсон, Рахманинов, Бортнянский, Чесноков). Спонсор хора «Алые паруса» — объединение **«АМИР».**

КІНО • КИНО

14 МАЯ

«МОСКВА»: «Устрицы из Позанны» — 10.00 (л), 14.00, 18.00, 22.00 (н). «Геркулес раскрепощенный» — 12.00, 16.00, 20.00.

«ОКТЯБРЬ»: «Геркулес раскрепощенный» — 10.30 (л), 16.00. «Устрицы из Позанны» — 12.30, 14.10, 18.00, 19.50, 21.30. Инф.-развл. программа — 22.00.

«АВРОРА»: «Ошибка старого волшебника»* — 10.00, 14.00. «Анкор! Еще анкор!» — 11.00, 15.00, 19.00, 21.00. «Чертовы куклы» — 13.00, 17.00. «Безумные приключения» — 12.00 (л), 15.40, 17.20, 19.10, 20.50.

«БЕРЕСТЬЕ»: «Жажда смерти» — 12.00 (л), 16.00, 19.30. «Высокие ставки» — 14.00, 18.00, 21.20. «Уйти от мафии» (2 с.) — 12.30, 20.00. «Безумные приключения» — 11.00, 15.00, 16.30, 18.20, 20.00.

«ВИЛЬНЮС»: «Чертовы куклы» — 10.30 (л). «Анкор! Еще анкор!» — 13.40, 17.00, 20.20. «Люми» — 11.50, 15.20. «Секс-визит» — 18.50, 22.00. Видеозал: 13.20, 15.25, 17.30, 19.35, 21.40. Инф.-развл. программа — 21.00.

«ДРУЖБА»: «Анкор! Еще анкор!» — 16.10, 19.50. «Жестокая слава» — 14.20 (л), 18.00. Видеозал: инф.-развл. программа — 20.00.

«ПАРТИЗАН»: «Устрицы из Лозанны» — 13.00, 16.20, 19.30, 21.10. «Геркулес раскрепощенный» — 11.30 (л), 14.40, 18.00.

«ПОБЕДА»: «Чертовы куклы» — 10.00 (л). «Анкор! Еще анкор!» — 11.30, 14.50, 18.20. «Дьяволица» — 13.15, 16.40, 20.10. Инф.-развл. программа — 21.00. Видеокафе, видеосалон: «Черный пояс» (ч.2) — 11.10, 13.30. Видеозал: «Нико-5» — 10.00, 11.45, 13.35, 15.15, 17.05, 18.45, 20.35.

«САЛЮТ»: «Устрицы из Позанны» — 12.00 (л), 15.00, 18.00, 21.00. «Сказка на ночь» — 13.30, 16.30, 19.30.

«СОВРЕМЕННИК»: «Влюбленный манекен» — 16.30, 19.30. «Дьяволица» — 15.00, 18.00. «Большое Саргассово море»** — 13.20 (л), 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»: «Полицейский пистолет «Питон-357» — 11.30, 16.00, 18.30. «9 1/2 недель»** — 12.00, 18.20, 20.50. «Забытая страсть»** — 14.00, 16.50, 20.30. «Жандарм и жандарметки» — 14.10.

«КИЕВ»: «Анкор! Еще анкор!» — 11.40 (л), 19.00. «Праздник любви»*** — 15.30, 21.00. «Вампир в полночь» — 13.40, 17.10.

«КОМСОМОЛЕЦ»: «Варвара-краса, длинная коса» (к/клуб «Аленушкины сказки»)* — 10.20. «Око за око» — 11.00, 14.30, 17.00, 19.00. «Большое Саргассово море»** — 12.00, 16.30, 18.20. «Забытая страсть»** — 13.00, 20.50. Зал индийского фильма: «Последний суд» (2 с.) — 14.00, 20.00.

«МИР»: «Звездный патруль» (стерео) — 12.00, 14.00, 16.00, 18.20, 20.20. «Большое Саргассово море»** — 13.00, 17.00, 19.00, 20.50. «Чертовы куклы» — 11.00, 15.00. Видеозал: «Ангел смерти» — 14.30, 18.10. «Джек-попрыгун» — 16.20, 20.00.

«ПИОНЕР»: «Как проводят каникулы Болек и Лелек»* — 10.00. «Новый Гулливер»*. — 13.20. «Сегун Маэда» — 11.20, 14.40, 18.00. «Хочу вашего мужа» — 16.40. Видеозал: «Иллюзия смерти» — 10.00. «Уловка мечты» — 11.40, 13.20. «Терминатор-2» — 15.00, 17.20. Дископрограмма — 20.00.

«РАКЕТА»: «Лыжный патруль» — 14.00 (л), 19.30. «Праздник любви»*** — 16.10, 21.10. «Хочу вашего мужа» — 18.00.

«РОДИНА»: «Вампир в полночь» — 13.00, 20.40. «Три дня вне закона» — 14.40, 17.50. «Хочу вашего мужа» — 16.30, 19.30.

«ЦЕНТРАЛЬНЫЙ»: «Московская любовь» — 12.00, 16.45. «Большое Саргассово море»** — 15.05, 18.10, 21.30. «Забытая страсть»** — 10.20 (л), 13.25, 19.50.

«ЭЛЕКТРОН»: «Приключения Али-Бабы и сорока разбойников» (2 с.)* — 9.30. «Робот Джокс» — 9.50, 13.30, 15.10. «Большое Саргассово море»** — 13.00, 16.20, 18.00. «Забытая страсть»** — 11.20, 14.40, 19.40. «Я хочу любить» — 11.50 (благотворительный сеанс), 18.20. «И снова мадам Клод»** — 16.40, 20.00. Инф.-развл. программа — 20.30.

ТЭЛЕЭКРАН • ТЕЛЕЭКРАН

ЧЕТВЕРГ, 13 МАЯ

Белорусское телевидение

17.30. Новости. **17.40.** Телебиржа. **17.50.** "О, лоза!". Док. фильм. **18.30.** Новости Би-би-си. **19.00.** Областные новости (Гродно). **19.10.** Зачитайте мое письмо... **19.15.** Здоровье. **19.45.** Позиция правительства. Актуальное интервью. **20.00.** Мастерская. А.Кищенко. **20.40.** Колыбельная. **21.00.** Панорама. **21.35.** "Лада ОМС" представляет: "Мачеха". **22.30.** Творческое молодежное объединение "Крок". **23.45.** НИКа. **24.00.** Под куполом Вселенной.

Канал "Останкино"

17.00, 20.00. Новости. **17.20.** ... До 16 и старше. **17.55.** Погода. **18.00.** "Просто Мария". **18.45.** Театр плюс ТВ. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто "Миллион". **21.10.** "Серпантин" Марка Захарова. **22.10.** Вместе с "Динамо". В перерыве **(23.00.)** — Новости. **24.00.** Футбол. На пути к Уэмбли. **1.00.** Пресс-экспресс.

Канал "Россия"

17.10. М-трест. **17.25.** "Голос Азии-93". **17.55.** Арт-обстрел. **18.25.** Праздник каждый день. **19.00, 22.00.** Вести. **19.35.** "Санта-Барбара". **20.25.** На сессии ВС Российской Федерации. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** "Баттерфляй". Фильм о Романе Виктюке. **23.25.** "Юмор оттуда...".

Санкт-Петербург.

16.45. Панорама новостей. Би-би-си. **17.05.** Мультфильм. **17.15.** "Красота". Фильм-концерт. **17.30.** Коррупция. **18.00.** Большой фестиваль. **18.15.** Альтернатива. **19.20, 22.45.** Факт. **19.45.** Спорт, спорт, спорт. **20.00.** "Вот снова этот двор..." Фильм-концерт. **20.35.** 600 секунд. **20.50.** Ваш стиль. **21.00.** "Моя вторая мама". Худ. фильм. **21.50.** Док. фильм. **23.00.** М.Арцыбашев. "Враги". Телеспектакль.

ПЯТНИЦА, 14 МАЯ

Белорусское телевидение

8.00. Утро республики. **8.10.** Под куполом Вселенной. **8.25.** Док. фильмы. **9.00.** ТВ — школе. Белорусская литература. 9-й класс. **9.30.** "Лада ОМС" представляет: "Мачеха". **10.20.** Позиция правительства. Актуальное интервью. **13.30.** Новости. **13.40.** "Начало". Худ. фильм. **15.15.** Спорт и искусство. Республиканский фестиваль учащихся школ-интернатов и детских домов. **16.30.** Социальная педагогика. Прямая линия. **17.30.** Новости. **17.40.** Док. фильмы. **18.20.** Доска объявлений. **18.30.** Новости Би-би-си. **19.00.** Областные новости (Могилев). **19.15.** Рождение терминала. ПО "Горизонт". **20.00.** Современные джазовые композиции. **20.40.** Колыбельная. **21.00.** Панорама. **21.35.** "Тамира" предлагает: "Защита империи". Худ. фильм (Англия). **23.00.** НИКа. **23.15.** Телебиржа. **23.25.** Под куполом Вселенной. **23.35.** Гандбол. Женщины. Чемпионат Беларуси. "Политехник" (Минск) — "Университет-ВВВ" (Гомель). 2-й тайм.

Канал "Останкино"

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** "Город мастеров". Худ. фильм. **9.55.** Клуб путешественников. **10.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** Америка с М.Таратутой. **11.50.** "Собачье сердце". Худ. фильм. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **15.10.** "Город мастеров". Худ. фильм. **16.45.** Дело. **17.20.** "Дорога в Мекку". **17.45.** Погода. **17.50.** Человек и закон. **18.15.** Америка с М.Таратутой. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** Премьера худ. фильма "Двойная ставка" (Франция). **22.25.** Политбюро. **23.20.** Музобоз. **24.00.** Автошоу. **0.15.** Хит-конвейер. **1.15.** Пресс-экспресс.

Канал "Россия"

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Мульти-пульти. **8.10.** Без ретуши. **9.05.** Ретро-шлягер. **9.25.** Золотая шпора. **9.55.** Белая ворона. **10.40.** Досуг. "ТВ — ателье". **10.55.** "Санта-Барбара". **11.45.** Совершенно секретно. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Антракт. **14.15.** Ю.О'Нил. "Под вязами". На спектакле БДТ. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** "Клуб-Т". **16.15.** Город мастеров. **16.45.** Праздник каждый день. **16.55.** Дисней по пятницам. "Сослан на планету Земля". 10-я серия. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Дни Польского телевидения. Презентация фильма "Мать крулей". **21.20.** "Даниэль Ольбрыхский". Док. фильм. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Джаз-клуб "Аквариум" (Польское ТВ). **23.00.** Вечерний салон.

Сакт-Петербург

6.30, 14.30, 19.20, 22.45. Факт. **6.40.** Мультфильм. **7.00.** Киносалон. **8.05.** "Моя вторая мама". Худ. фильм. **8.55.** "Трава забвения". Док. фильм. **9.30.** Панорама новостей. Си-эн-эн. **10.05.** "Враги". Телеспектакль. **12.00.** Альтернатива. **13.00.** "Небесный тихоход". Худ. фильм. **14.40.** "Одиссея Александра Вертинского". Фильм 1-й. **15.30.** Бросайка. Телеигра для детей. **16.15.** Домашний урок. Школьная мозаика. **16.45.** Панорама новостей. Би-би-си. **17.05.** "Денвер — последний из динозавров". Мультфильм. **17.25.** "Оживший камень". Док. фильм. **17.40.** "Ромео и Джульетта". Фильм-балет. **18.00.** Большой фестиваль. **18.15.** ТО "Публицист". **18.30.** "Пыко в строку". Док. фильм. **18.40.** Наедине с музыкой. **19.45.** Спорт, спорт, спорт. **20.00.** Музыкальные новости. **20.35.** 600 секунд. **20.50.** Ваш стиль. **21.00.** Камертон. **22.00.** Рокс-галактика. **23.00.** "Капитан Апачи". Худ. фильм. **0.35.** "И снова музыка". Музыкальный фильм.

Да ўвагі школьнікаў — будучых беларускіх філолагаў, дзеячаў мастацтва, журналістаў, гісторыкаў, юрыстаў, палітыкаў, дыпламатаў:

з 15 мая па 1 чэрвеня праводзіцца прыём заяў

У БЕЛАРУСКІ ГУМАНІТАРНЫ ЛІЦЭЙ.

У ліцэі паглыблена вывучаюцца гуманітарныя дысцыпліны, звязаныя з беларускай і сусветнай культурай, замежныя мовы. Да выкладання прыцягваюцца кваліфікаваныя спецыялісты з ВНУ і Акадэміі навук. Формы і метады навучання рыхтуюць ліцэістаў да вышэйшай школы. Пры ліцэі існуе кінатэлевізійная студыя, хор, фальклорны ансамбль, дзейнічаюць шматлікія факультатывы і гурткі.

Уступныя конкурсныя іспыты для вучняў, якія паспяхова скончылі 7 класаў, — з 4 чэрвеня па 8 чэрвеня.

Усе іспыты — па-беларуску. Пачатак іспытаў а 10 гадзіне. Мова навучання ў ліцэі — беларуская.

Звяртацца на адрас: г.Мінск, вул.Кірава, 21. Гуманітарны ліцэй пры Беларускім гуманітарным адукацыйна-культурным цэнтры.

Тэл.: 27-54-42.

Дырэкцыя ліцэя.

ЧАСТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ

ПРОДАЮ

Прицеп «Немига-2». Т. 360-633.

Участок 25 соток (30 км от Минска). Т. 666-280.

Обручальное кольцо. Т. 210-943.

Токарный станок. Т. 258-673.

Аккумуляторы 3СТ-215, электроды АНО-6 с диаметром 4 со склада. Т. 253-780, 239-256.

Щенков кавказца с родословной Нальчика. Т. 924-205.

Юбки трикотажные оптом и в розницу, можно на заказ. Пряжу п/ш. Т. 213-931.

ТЦ-441, 418 ДИ. Т. 560-919.

Мягкую мебель «INGA» разных цветов, с доставкой на дом, ул. Я.Купалы, 27. Т. 347-226.

Щенков боксера. Т. 456-418.

СКВ. Т. 575-692.

П/персидских и персидских котят без родословной дымчато-мраморного и белого окрасов. Т. 209-475.

Серебристых карликовых пуделей с родословной. Т. 584-315.

Линолеум, ТЦ «Горизонт» 61-416, антенна МВ, компрессор СО-7 Б, колонки АС-25 «Электроника», АС-100-022 «Амфитрон», дрель. Т. 483-935.

Бытовую посудомоечную машину. Т. 362-584.

Плиту газовую; стиральную машину; все б/у; паркет, сосна ост. Т. 339-937.

Шв. маш. «Чайка». Т. 462-716.

Сигареты «Луч». Т. 404-053.

Полный комплект юбилейных монет СССР с альбомом (18000 руб. или 22 дол.), юбилейные монеты России 1992-93 годов по ценам ниже магазинных. Т. 609-838.

Автоприцеп «Зубренок» новый, котел отопительный АОГВ II, 6-3 на газовом топливе для жилья. Оконные блоки 02 Р 15-12 ПС шириной 120 см, запчасти ВАЗ. Т. 483-098, 366-451, 438-922.

Щенков черного малого пуделя. Т. 557-273.

М-2141 87 г., 40 тыс., км двиг. ВАЗ — левые двери, стойка после аварии восстановлены неполностью — 1500 дол. Т. 431-820 (будн. вечером).

Щенков боксера рыжего и тигрового окраса. Т. 660-945, 638-228.

61 ТЦ «Темп Ц 280 Д» с ДУ (3 года). Т. 577-595.

Муз. центр «ОСАКА». Т. 576-745.

Кокарбоксилазу, лидазу, ретаболил, декарис и др. Т. 401-328.

МТЗ 82 У. Т. 463-129.

Лекарство Эссенциале форте (ФРГ) I уп. — 5 тыс. руб. Т. 529-584.

Или меняю: м/уг., газ. плиту «Зубренок», палас 3х4, гараж в Слуцке — на холод., мороз., вяз. машину, ковер, видеоаппаратуру и прочее. Т. 660-468.

51 ТЦ 441 DWT. Т. 214-288.

Печи СВЧ «Электроника» СП 23.1. Т. 215-883.

Щенка добермана. Т. 348-193.

Новые в упаковке: 2 книжных и 2 двухдверных б/а шкафа, небольшую секцию б/у, цены ниже государственных. Т. 630-824.

Вяз. маш. «Нева-5». Т. 608-076.

ТЦ-418, -441, -510. Т. 561-731.

150 АС-007. Т. 637-383.

ТЦ «Горизонт» 470 Д «Sharp». Т. 262-434.

Вяз. маш. «Нева-5». Т. 608-076.

М/угол «Трио». Т. 536-924.

Паркет за нал. и безнал. расчет. Т. 215-024.

Вагонку. Т. 559-055.

Кухни, шкафы, 51 ТЦ 441 DWI. Т. 513-879, до 17.00.

ТЦ (кубик). Т. 630-336, 308-863.

Дом с участком (Витебская обл., Поставы). Т. 603-665, или обмен.

Телевизоры «Горизонт» новые с завода 51 ТЦ 418 ДИ за наличн. Цена: розн. — 132 т.р., опт. — 128 т.р. Т. 344-102, 636-249, 504-363.

AT 286/287/1/40/25, 386 SX. Т. 463-714.

IBM PC/AT 286, телефакс FUNAI, комплектующие к IBM. Т. 651-482.

ВАЗ-013, 85 г., 1300$. «Яву-638» новую 350$. Т. 254-728, Павел.

Недорого а/м «Форд-Сиерра» 1985 г. вып. Дизель. Т. 645-655.

Набор мебели «Петушок» для детской комнаты (б/у, в хор. сост.). Т. 272-986.

КУПЛЮ

СКВ, участ. под стр. Т. 209-510.

Холод. «Минск». Т. 277-561.

Купим партии холодильников «Минск», ТЦ «Горизонт», с/м «Вятку». Т. 537-901, 576-852.

Кухон. рабочий стол б/у. Т. 784-406, звонить после 18.00.

Лом меди, бронзы. Т. 254-029.

Монеты для коллекции. Т. 316-681.

ТЦ-418, -441, -510. Т. 561-731.

Золот. изд. Т. 252-114.

Отходы. Т. 266-088, 660-008.

Срочно у организации 2-, 4-комн. квартиры, б/н + нал. Можно в недостр. доме. Т. 268-438.

Приборную панель М-412. Т. 786-449.

А/м ВАЗ-2108, 09, можно не новый. Т. 728-073.

А/м «Ока». Т. 567-384.

МЕНЯЮ

Прицеп «Немига-2» на холодильник «М-15» (все новое). Т. 360-633.

Электросчетчик, каминную решетку, плитку облицовочную печную на цемент. Т. 266-474.

2-комн. квартиру + дачный участок (Фаниполь) на 2-, 3-комн. кв. в Минске. Т. 201-205.

СНИМУ

Однокомнатную квартиру. Т. 484-512.

2-комн. кв. под офис (ближе к центру). Т. 567-384.

Квартиру с тел. (за рубли). Т. 666-280.

СДАЮ

Склад (100 кв. м). Т. 211-203.

ИЩУ РАБОТУ

Специалист радиоэлектроник ищет высокооплачиваемую работу, желательно на дому, возможна работа диспетчера. Т. 586-108.

ПРИГЛАШАЕМ

Репетитора по черчению. Т. 498-310.

Румыния, Турция — май. Т. 646-216.

Белинститут туризма предлагает турпоездку в Париж 17-28 августа. Прием документов до 1 июня. Отдых в Болгарии. Т. 269-681, 239-561.

В РП (недорого). Т. 319-662.

УСЛУГИ

Обивка дверей. Т. 441-212.

В ресторане «Папарацькветка» открыты высококомфортабельные бильярдные залы. К Вашим услугам горячий кофе, шоколад, ликеро-водочные изделия. Работаем с 14 до 6 утра. Выходной — вторник.

Доставим груз в Россию, Казахстан. Т. 253-780, 239-256.

Перевозим грузы (до 20 т) на любые расстояния автомобилями МАЗ. Форма оплаты — любая. Т. 787-872.

В кратчайшие сроки зарегистрируем совместные иностранные предприятия, ООО, МП, АО, ВЭС. Изготовим печати и штампы. Т. 200-347, 200-259.

Грузовые перевозки (недорого). Т. 322-045.

Реклама, разработка фирменного стиля, художественно-оформительские работы, изготовление витражей по индивидуальным заказам. Т. 214-112 (с 9.00 до 11.00, кроме воскресенья).

Обслуживание семейных торжеств, тамада. Т. 346-012.

Ремонт цветных телевизоров. Т. 214-382.

Анонимный почтовый ящик. Абонентом можно стать, обратившись по тел. 504-138, 650-190.

Погреба под балконами, ниши под холодильник. Т. 404-665.

Видеосъемка. Т. 627-805.

Грузоперевозки. Т. 406-996.

Автобус «Икарус» по СНГ. Т. 558-950, 239-525.

Ремонт, перетяжка мягкой мебели. Т. 219-898 (с 9 до 14 час.), 339-777.

Визы, ваучеры в РП. Т. 660-272.

РАЗНОЕ

Сдается в аренду машина для шлифовки полов. Т. 787-872, 215-251.

ЗАСНАВАЛЬНІК: Мінскі гарадскі Савет народных дэпутатаў.

Газета выдаецца на рускай і беларускай мовах з лістапада 1990 г. Выходзіць штодзённа, акрамя суботы і нядзелі.

Індэкс 63931 | Тыраж 40 000 экз. | Падпісана ў свет у 12.10.

Допісы, атрыманыя рэдакцыяй, не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца. Аўтары нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Адказнасць за змест аб'яў нясе заказчык.

ДРУКАРНЯ ВЫДАВЕЦТВА «БЕЛАРУСКІ ДОМ ДРУКУ».

ДОБРЫ ВЕЧАР — Добрый вечер

В.а. галоўнага рэдактара АНАТОЛЬ ЗЭКАЎ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220041, г.Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а (2-гі паверх).

САКРАТАРЫЯТА — 20-39-88 | БУХГАЛТЭРЫІ — 68-29-97

АДДЗЕЛАЎ: палітыкі — 68-29-34; гарадской гаспадаркі — 68-29-35; эканомікі — 68-28-22; культуры — 68-27-34; інфармацыі — 68-29-98; пісьмаў — 68-29-96

Рэклама і прыватныя аб'явы прымаюцца ў рэдакцыі газеты і па адрасу: пр-т Ф.Скарыны, 44 (1 паверх). Тэлефоны: 33-08-72, 68-29-32